КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парти Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 12 (4493) | ШОАТТА, 27 январь, 1968 шу. | Мах 2 кап.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН — ХАНАЛ ХЬАЛХА!

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара накъадолхаш

ПРОИЗВОДСТВЕ А ТIЕМ ТIА САННА

Чоалкане, бехитокхаме да цеха начальника хьалхашка латта деккхарш. Производственни гIуллакхаш кхоачашдарал совгIа из деккхарийла ва, къаьстта кагирхошта юкъе, воспитательни болх бе.

Грозненски химически комбината № 7 йолча спирт доаккхача цеха коллектива кулгалдеш ва Кочанов Федор Емельянович. IалаьмаIте йоккха опыт йолаш, цеха производство дика йовзаш специалист ва из...

Сийлахь-боккха Даьй-махка тIом тIа хьинаре хакъа лоацаш хиннав Федор Емельянович. Вирса пухьал даьттар моастагIашта гварде капитан Ф. Е. Кочанов. Из миштта лолга хьахьокх цунна еннача «Красное знамя», «Александр Невский» яхача орденаша, медалаша.

ТIом йистебьнначул тIехьагIа Грозне цIавера Федор Емельянович. Йолаш специальность дар, цудухьа тIема ветеран технически училище деша вахар. Дийша ваьннача тIехьагIа Грозне мехкадьтта чакхдоахача заводашка болх бе хилар Ф. Е. Кочанов, хIана химически комбинате ва. Итт шу хьалха укказа болх бе волалуш Ф. Е. Кочанов мастер вар, хIана из корте латт № 7 йолча цеха коллектива. Химкомбинате балха воллашехьа лаочие Грозненски мехкадьтта институте деша вахар хьона специалист, массехк шу да цо из толамца чакхъяьккха. Йоккха опыт йолча, цунна знанеш йолча специалиста дика вIаштIехьбаьккхаб шийн коллектива болх, цеха халланза тIеххкхоачашду производственни деккхараш.

Химкомбинате «Знание» яхача общества лектор из вола массоазанц шу за. Цехашка, общежитешка, библиотеке хулача цешархой конференцешка, кагирхошта хьалхашка каст-каста къамаьл деш хул лектор Ф. Е. Кочанов. Лоацей темашта юкъе цунна эгаре дукхагIа евар «Дай новкъа хаза яха тема а. Цо дуьш шийн новкъостех, фронтовой вахаох. Федор Емельянович Москвара волалуш Берлине кхаьчав фашисташца летташ.

Цкъа кагирхошта лехира ецаш волаш дуьга хаьттар. МалагIча операце дакъа лацарах еннай хьона «Александр Невске» орден?

«ДагадоагIа сона, — аьлна вожавелар отставке вола гварде капитан, — дукха ха яр тIом баь мехкара баьлна Германе кхаьча. МоастагIа хIалакбеш, городаш, юрташ мукъайоахаш Берлина тIакхоачаш даттар тха Белорусски цхьоалагIча фронта бIу. Командоване тхона хьалхашка деккхар оттадаьдар фашисташкара дукха юрт хьаяккха. Берлине хIанхача бIаь километр мара ца йиса ха яр из. Хала дар деккхар кхоачашде, гитлеровцийн низ тIехбар. Цхьабакъ да, из юрт ца яьккхача дIахо дала ха йиш йолаш дацар тхо. Из гIулакх миштта чакхдоаккхаргдахьог1 кхаш дукха уйлаш йир оаха. Нагахьа санна тхо цукхьан тIалахача дукха нах боабергбар фашисташа, цудухьа оаха дьорхIар моастагIчун тыле даха тIехьашкахьара а хьалхашкахьара а атака е. Из операци чакхъяьккха вIаштIехьаьдар, фашисташ хкерабенна тера Iо а кхунеаш кара баьхкар. Операци миштта толамца чакхъяьккхарах тхона чIоагIа гIо дир танкисташа, артиллеристаша, снайпераша, огнеметчикаша. Берлине кхача советски салтий гаьна боацчаьга хоаш бирса духьалъоттабар гитлеровцаш, бакъда, советски салтий совнабе хала дар.

Из кетало йоаккхаш къаьстта белгалбаьннача салташта, висараште орденаш, медалаш елар, царна юкъе, «Александр Невске» орден елар сона а».

Укх деношка № 7 йолча цеха коллектива тешалла дахьаргIа мерца дьорхIа лакхара социалистически деккхараш тIеэцаргна. Уж деккхараш хулла кийчдеш хьинаре дакъа лоац цеха беррига белхалошна, хIанане дааш къахьегаха хьалаш толамна производственни планаш тIехкхоачашъяра де ваьараш. ТIема ветеран Ф. Е. Кочанов тешаш ва коллектива шийн дош кхоачашде иза кхоачаргхьарах.

И. ЛЬЯНОВА.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Тюменски областе Iалаьмате дукха газ йоалла меттигаш хIаеллачен тохкачей толамаш даьрах СССР Лакхехьарча Совета Президиуме 1968 шера 23-ча январерча Указаца СССР орденаши медалаши еннай дукхагIа белгалбаьннача СССР геологи Министерства кхьача организацейи 93 болхлочо, инженерно-технически болхлочой, гIуллакхерча сага.

Ленина орден еннай: мехкадьтта лохача Тарко-Салински экспедице буруш деттача мастера Н. Д. Глебовна, «Ямалнефтегазразведка» яхача треста керттерча геолога А. П. Оселоповскена, Малхбузен-СибиргIа Iилма-талхама тохкамеш гIаршаш мехкадьтта института директора Н. Н. Ростовцевна. Тазовски геофизически экспедице механика-водитела И. И. Серпанщ шина.

Къахьегама ЦIеча Байракха орден еннай 14 сага, «Знак Почета» яха орден — 30, «За трудовую доблесть» яха медаль — 24, «За трудовое отличие» яха медаль — 23 шига.

Указ кепатехад «СССР Лакхехьарча Совета Ведомосташ» тIа а моттигерча кепайоазон тIа а.

СТАЛИНГРАДА РАЙОНЕ НЕМЕЦКО-ФАШИСТСКИ БIУНАШ ХАЛАКДАЬ 25 ШУ ДИЗАРГА

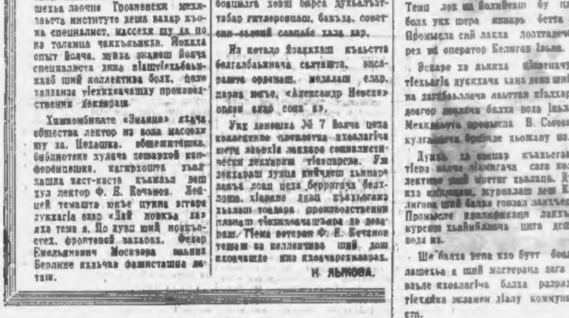

ТАХАНАРА ВОЛГОГРАД. Города эгара хозагIча магистралех йола цаI — В. И. Ленина цIерагIара проспект.

Н. Суровцева сурт. ТАСС фотохроника.

Хьинаре къахьег укх шера «Красный молот» завода коллективо. Январь бетта план кхачоаль яьннай завода цхьайола цехаш. Царех а социалистически къьа хьалхера меттиг яьнна № 14 йола цех. Цу цеха белхлоша январь бетта арахийца продукци 122 эзар сома мехка я. Дика къахьегарца белгалбаьннаб укхаза формовщик В. Берков, стерженщикаш Н. Морозов, И. Корнеев, крановщица В. Рябинина, кхыбараш.

СУРТА ТIА: стерженщикий бригада членаш (аьрдехьара волалуш) И. Корнеев, Н. Морозов, Л. Щутбудинов.

И. Плиева сурт.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА

ДIадаха шу чакхдоаллаш вердача шера чотах итт эзар совгIа тонн мехкадьттеи миллион совгIа кубически метр газеи яьккхар «Малгобекнефть» НПУ коммунистически къахьегама цIи делаеча шоллагIча промысла коллективо. Теми лох ца бохийташ бу цар болх укх шера январь бетта а. Промысла сий лакха лоаттадечарех ва оператор Белигов Iаьла.

Эсаре ха яьккха дIавеначул тIехьагIа дукхача хана деш шийн, ца лагIбаьллача лаьттая дIалхара доагор дахача балха вола Iаьла. Мехкадьтта промысла В. Сычева кулгалдеча бригаде хьожаву из.

Дукъ ха вешар къахьегама тIера вахча дIавигача сага коллективе шийн моттиг хьалаца. Дукха кийчхоаш, журналаш деш Белигова шийн балха говзал лакхъеш. Промысле квалификаци лакхъе курсеш хьайийлача шита деша вода из.

Ше балха вена кхо бутт боаллашехьа а шийн мастерана дага а ваьле кхоалагIча балха разряд тIехдика экзамени дIалу коммунисто.

Цул тIехьагIа сайрийнарча школе деша вода. Хала дар дийнахьа сарралца болх а бийя салаIа ца кхоавеш 2 километр таьнга уллача школе а ухаш деша. Бакъда халонех бIу ца къожайеча болхлоче толамца чакхйолийт итт класс.

Балха юкъе тайп-тайпара кердадараш кхуьй массаза а гIоьа кийча вулча Белигова. Масала, Ахловски майла тIа групповой установкана оша мехкадьтта провод йоацаш дIачуеннадар хьалхара меловой скважина. Дукха ха йовргьаь мехкадьтта провод гIиншлаш хьалъерашка хьежайнча. Цу хана воккхагIа волча оператора Л. Русакевичеи I. Белиговеи доагор сихагIа хьалаургдолаш мехкадьтта провод шоаш хьалъе аьнна предложени елар. Массана раьза а волаш хьатIайийцар из предложени. ДIаболабир хьалхара болх. Мехкадьтта провод хьайоагIаргболча сангараш яьлар. Массехк денна ца сопаш деллаш догIа а долаш во эттача хаеттанга а ца хьожаш балхаш юха ца социйташ дIахьу хьалхе делаеча коммунисташа Белиговеи Русаковеи. Миштта болх беш 50 ди дьнначул тIехьагIа 8 километр йIаьха провод эксплуатаце дIачуяла кийча а аьнна хоза кхаъ хезар промысловикашта. Из маьхера предложени аларах Iаьлийнеи цун новкъостаьнгеи баркалаш кхайкаду мехкадьтта управлене кулгалхоша.

ХIанз йиьлагIча разрядах болх бу коммунисто. Белигова балха моттиг массаза цIена, станокаш-качалкаш даьтта хьекхе кийча хул. Скважина оша дебит, воача мехкадьтта ше къесталу операто...

Цул совгIа дика депутат ва Белигов. Хармархой хьашташ тахк, царна горсовета сессе балхаш, шийн коллектива балхах дьаьна дукха дуьц Iаьлас. Дукха ха йоацаш хиннача конференце КПСС ГК членалла а харж хьинар дола болхло.

Дешара кердаьйаь дIадолаеш Грозненски мехкадьтта институте промысловой отделене деша ваха кийчлуш ва Iаьла. Гаьна яц цо инженер волаш промысле болх бергбола ха. БIубенна ала йиш я из миштта хургва аьнна, хIана аьлча дош чIоагIа долаш ва Белигов Iаьла.

В. ТАГУРОВ.

ГАЗ—ПЛАНАЛ СОВГIА

Лакхача темпашца дIадолалаьд пятилетка кхоалагIа шу «Старогрознефть» НПУ мехкадьттахоша. Январь бетта хьалхарча пхи денаьлле мехкадьтта лаккхара план 100 процент, газ яккхара план 104,5 процент кхоачашъяьй хьалхалаттача коллективо. Планал совгIа 3 миллион 880 эзар кубометр газ яьккхий промысловикаша.

Мехкадьтта промыслови управлене промыслаш коллективашта юкъе латтача социалистически къье къаьстта белгалхьанхой Хачатуров Рафаила кулгалду цхьоалагIча промысла коллектив. Планах лийрхIачул совгIа 540 тонн мехкадьтта даьккхад промысловикаша.

Пятилетка кхоалагIча шера къахьегама вахта дIахо хьош ба «Старогрознефта» къахьегамхой.

А. ФОМЕНКО,
тха штате йоаца корреспондент.

ЦХЬАНА ОТТАЯЬ

СОВЕТСКО-АНГЛИЙСКИ КОММЮНИКЕ

Советски правительства ... официальни визитагIа ... шера 22-ча январера ... кхаьчадар Советски Союзе ... Великобритане премьер-министр Гарольд Вильсон.

Великобритане Премьер-Министр тIайийцавар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне, хIаьта цун царца беседаш а хиннай.

Г. Вильсон массеххаза вIаштIехкетийш беседаш еши хиннай СССР Министрийн Совета Председателаца А. Н. Косыгинца, цига дакъа лаьцад советски оагIонгахьара — СССР Министрийн Совета Председатела хьалхарча заместитела Д. С. Полянске, СССР Министрийн Совета Председатела заместитела В. А. Кирилина, СССР кхыча мехкашцарча гIуллакхий министра А. А. Громыкос, арахьарча торговле министра Н. С. Патоличева, Великобританерча СССР посола М. Н. Смирновске, кхыча официальни наха;

английски оагIонгахьара — кабинета секретара Бэрк Трендэ, Советски Союзерча Великобритане посола Джефри Харрисона, Iилмай дешаIьга волча правительства керттерча советника Солли Цукермана, парламентски личини секретара Гарольд Дэвиса, кхыча мехкашцарча гIуллакхий министра заместитела Денис Гринхилла, кхыча официальни наха.

Уж беседаш йолча хана хIанзарча дунен халкъашта юкъерча гIуллакхий лоархIамегIарча дешаех шоашта хетачоа гуччахьа дIа-юха дагабуьйлаш а шин мехка юкъера гIуллакхаш малагIча хьала тIа да уж деглоахара перспективаси лаьрхIа ювцаш а моттигаш хиннай.

ОагIонаш дагаьйлар Вьетнамерча тIемах шоашта хетачоа. Цар шоай йоагI-йоагIаш йола позицеш белгалъяьхар. Шоай аьхалаш сопредседателаш а болаш хиннача 1964 шерарча Женевски совещане оттаьйча соглашеней принципаш шоаш хьалловцаш хилар бакъ а даь, цар белгалдаьккхар, шоай чура гIулакхаш шоаш къестадара йола цу района халкъа йиззав дIаяккха йиш йоацаш йола бокъо ше майрра лоархIаргйолча тейнара из дов политически наькъаца къоастадайза дарг ца хилар. Цар хьакхайкадир шоай де йиш йолаш мел дола хIама цхьана е къаьст-къаьстiа даь а де тешшаме лаьрхIа шоаш хилар.

ОагIонаша маларра дийцар Гаргарча Малхбоалене гIулакхаш, дIа-юха дагабаьлар цу района проблемаш политически оагIув къоастае кхураш йолча наькъаш хьакъехьа. Цар белгалдаьккхар, 1967 шера 22-ча ноябре ... Совета резолюци сихагIа кхоачашъяьйна ерг ца хилар, хIаьта цунца дувзаденна хьакхайкадир ООН-а Генеральни секретара къаьсттача викала посола Ярринга 1967 шера июне дов хиннача хана дIалаийцача территорешкара израильски гераманцара низаш арадахараш цу резолюце кхьйола положенеш кхоачашъяраш тIедерзадь хьегаш дола къа шоаш хьалловцаш хилар.

Советски Союзеи Великобританеи чIоагIа лоархIам бу европейски кхерамален дешай. Кхыча мехкашца цхьана шоай дерриге низаш тIадахийта кийча а уж из проблема къоастаяра. Цар бакъдир, европейски кхерамален гIулакхашта йола конференци эшшача тайпара кийчъяь хилча, чIоагIа пайдане хила мегаш хилар. Царна миштта лоархIаме хет Европа дерриге мехкаш цу тайпарча конференца доакъашхой хулга.

ОагIонаша къаьстта раьза а йолаш белгалдаьккхар ядерни герз довржа ца дара хьакъехьарча договора дакъе дукха ха йоацаш тоьал йоккха прогресс яь хилар, чIоагIа лоархIам бир цу результатага кхоачабаь переговораш йолча хана шинна а правительства дакъача даьккъа. Из договор сихагIа оттадарга хьежаш я уж.

Шинна а правительства дунен кхыча мехкашца цхьана дIахо а къахьегарга массане а цIендаь герз дIадоаккхилга вIаштIехьдинхара.

Советско-английски гIулакхаш малагIча хьал тIа да хьожача хана цар бакъдир шинна а оагIоно СССР-ан Великобританенеи юкъера буззамаш царна цхьана экономически, Iилма-технически, культурни дакъе цхьана леладу гIулакхаш дIахо дегIаккхулара болх беш хилар. ОагIонаша белгалдаьккхар, укх тIеххьарча хана советско-английски торговли дикка шеръенна хилар, экономически хьасапера массехк соглашени яьй, керда соглашенеш яра кийчо ен я.

Шинна а оагIоно хьакхайкадир вIашти цхьатара хьашт долаш йолча проблемаех лаьца Советски Союза кулгалдеча деятелашти Великобритане Премьер-Министраи юкъе хиннача дIа-юха дагабалара шоаш раьза хилар, цар барт вIаштIехьбаьлар Советски Союзи Великобританенеи юкъера доттагIала гIулакхаш дегIаккхуларе дунен халкъашта юкъера машар чIоагIбарга дукхе шоайла айхха боаррамагIех контакт лоаттаяра.

ДОТТАГIАЛА КЪАМАЬЛАШ

ДЕЛИ, 25 январь. (ТАСС спец. корр.). Тахан СССР Министрийн Совета Председатель А. Н. Косыгинс Инде Республика президент доктор Закир Хусейн волча хилар, хIаьта цунца доттагIала къамаьл а дар.

А. Н. Косыгинца цхьана бар цунна улувбаьнна бола нахи Индера СССР посол Н. М. Пегови.

ТIехьагIа Инде Премьер-Министр Индира Ганди йолча дихар А. Н. Косыгин. Гуччаьрйех беседаш къамаьлаш а, дем беседаш боллане аьлла дийцар шинна а мехкан цхьатарра хьашт дола дешаш.

ЛИТОВСКИ ССР. Утене боаx бе бенненнай Прибалтике эгара йоаккхагIа йола трикотажни фабрика. Сийдоача, наргIатача оьхкаш вIашагIъяьлла дIаоттадий хIанзарча хамаре оборудовани. Предприятиа укх шеранехьа а 65 фасонех доле 9 миллион горгабераш лургла потребителашта.

Проектни низ карабоэбача гIоне хIанзарча эгар-эрарча тайпах а фасонаш а доле 18 миллион тIом барга арахецарга фабрика.

СУРТА ТIА: эшшалца цеха.

А. Бразайтиса сурт.
ТАСС фотохроника.

ГОВЗА ПРОПАГАНДИСТ

Политически знаней зардаш Iомаеча школа аргIан заняти я еш. «Советски социалистически общество» яхаш я тема. ЛадувгIарашца тIабохийтаргбола масалаш доаладу пропагандисто, уж дукхагIа долча дакъе шоай колхоза вахарах даьца да, хIаьта цхьайолча хана ладувгIарех а лувш.

Цу заняте эгара хьалха венар певнаргволаш, шийн тайпара я из. Пропагандиста деш йола къамаьл хьаькъал долаш, мот дика луш да, бакъда тIахьожаш конспект яц. Нагахьа цифраш йоалаю, уж а кулга цIелгашка еш.

Пропагандист Шагаев Евгений Васильевич бера хана дена бIарга са доацаш ва. 45 шу даьннача цу сага эгара тIехьа даьхна сердал яйна 37 шу даьннай.

ХIаьта а из пропагандист вола 16 шу да. Грозненски районе дикагIа болча пропагандистех цаI ва из.

БIарга са дайннадаре а шийн низах йола тешам байнабац цун, из теш ше обществана пайдана хиларах. ТIагIертта дешаш вар кIаьнк Брайля системах. Из система а цIелгашца дешаш. Iалаьмате хала доаланe а юкъера образовани яьккхар цо, цу хана дена даха юкъе беча политически балхана, болача наьха культурни хьаштаи кхоачашдарца дувзаденна да цун вахар.

Евгений Васильевича политически дешара система тайп-тайпарча доакъошка хьа баьхкаш. Агитбригадана цо кулгалду тхьаьи цаI шу да. Цун новкъосталлаца искусства тайп-тайпара жанраш Iомаьйча кагийча нахах хIанз лехала цаI хиннаб, искусства боккхача новкъа баьнаб.

Цхьоалаг1ча мая цIерагIча колхоза агитбригаде шоай никъ дIаболабаь ба Волжски халкъа хора солистка йола Гаджиевова Александра а Ленинградски операй балетен солистка Мишко Вера а.

ХIаьта мел дукха ба художественни самодеятельнеста кулгалдой, совзал йола агитатораш — пропагандисташ, наха юкъе беча балха мастераш курал а еш шоай хьалхарча хьехархочун Шагаев Евгений Васильевича цIи йоахаш а цунна баркал яхаш а.

Нов. Шагаев колхоза «Тъувкъаи бахьан» яхача пенгазета редактор, моттигерча колхоза радиовещане редактор ва, художественни кулгалхо ва халхарех иллех коужокий, моттигерча школе иллеш дала берашта Iомаду. Вахара ерригa оагIонаш чулоацаш цу саго ше беча политически балхана. Станице эгара дIаланагIа бола граждана болча — беррий бешей ясден веза доттагIа ва Евгений [illegible].

Цхьан дешана аьлча дукха да Евгений Васильевича йоахо е саьраш.

Цо кулгалдеш йола политически знаней зардаш Iомаю школа болх беш йола ер кхоалагIа шу да. Евгений Васильевича цу школа хьалхара выпуск яьй. Царна юкъе бар колхозни производства хьалхаделаераш, юкъерча звенон кулгалхой. Тахан аьла ший я хьувкъаи боахарашта, хьайбай продукташ дукхагIа йоахарашта, говзача механизаторашта юкъе дукхахабараш нов. Шагаева хьалха, шоаш болх бе а баха а Iомабарах шоай пропагандиста баркал яхаш ба. Цо дегIабоадабир цар къахьегамчара безам, юрта боахама артела руаха алсамдаккхара шоай деккхар хиларах кхетабир.

Политшколе хьинаре дешаш я доакъер доакхача бригада бригадир Аргомонова Прасковья. Цуа сийлен гIулакхех а дукха аикадораш дуйца йиш йолаш да.

Занятеш дIахьош дика дакъа лоац тракторни бригада бригадира Лавренченко Ивана, механизатора Фаустов Владимира, кхы дукккачар.

ЛадувгIарашца собеседовани хьинаре дакъа лоацилга пропагандистах тийша ва, цо ладувгIарий безам болийтарга хьежа хурга из.

«Советски социалистически общество» яха тема укх тайпара яьккхар пропагандиста. Йаьнна фактически материалаца цхьана цо ладувгIарашта елар кIоарга теоретически знанеш. Пропагандиста дийцар производства способ яхар фуд, общественно — экономически формаци яхалга фуд, цун

Станица лахардара а ладувгIарий шоай цIараша а цIенаш а кхуйнаш пропагандиста хьайелкхар шийн доалахьа беш, юахан хилар санна йолча доалахьен формай лоархIам мишта боаш затт.

Диштургдоацаш, дега чу лужаш дийцар пропагандиста социалистически капиталистически производствана юкъерча баццхалонех. хьалхара цо шоллагIчунна толамагIа хилларах.

Лоаша аьлча тема кIоарге сакъердамех яьшар пропагандиста. Мишта яьй — теш цо цу темана кийчо? Книжка, газет, журнал дешаш еча тайпара кийчо е йиш йолаш мичаш из.

Евгений Васильевич кхьча пропагандистел дукха а зухкагIа къахьега лезаш хуа занятешта кийчо еш. Из вода бIарган дайннарий общества библиотеке. Цига а Брайля системах да политически литература, темана эшаш дола периодически изданеш. Хаи ситени дукха бешш болх ба из. Бакъда Евгений Васильевич Шагаев санна вола беккъвола пропагандист кхоачам баь Iац цу тайпара еча кийчонах.

ТIаккха новкъостала йоагIа боккъонца йола доттагIа, Iалаьмате доккха залел шийн дегIах доалааш йола цун сесаг Татьяна Сергеевна. Мара вехарца цо кийчлу эшаш йола литература, тIаккха саралха бераьнта дIаеча а дуадий, цо мара деш газеташи журналаши. Беррига колхозой санна производстве болх беш я Татьяна Сергеевна а.

Йоккха знанеш йолча, нах чIоагIа безаш волча сага дика лоr хул. Из тайпа лоr да Евгений Васильевича. Цунна дика хов сесага шийна даьча гIои мах бе.

[illegible] передачаш Евгений Васильевича ранее чIоагIа гIо делга. Цо дагахьа Iомаю радиопрограмма, массаза а ладугI шийн гонах нисъенна йолча передачашка.

Цул совгIа Евгений Васильевич каст-каста хул фермашка, бригадашка, къамаьл ду нахаца, уж къамаьлаш зиддаьхийтац лекци е доклад еш. Царех пайда эц.

Пропагандист наха знанеш ийна Iеш вац, цо хьайирашта гIо ду харцахьарча новкъа варгвоацаш, вояхарна къехаш ду тIаена гIайгIа [illegible]

Аз лоацца дийцар цун вахарах. ЧIоагIа хьаха лолаш ва из аьнна ала йиш йолча сагах. Цхьабакъала, оаш из Шагаевга шийга аьлча из раьза хургвац. Ше ден дугIарера гIулакх да. саг нецвалдана хIама даь, аьнна кхе цунна.

Т. ТЕБОЕВ.

Халкъа тlахьожам

Мехкадаьттахой город Малгlабик шерагара шерага деглаух, цунца цхьана дукхагlа хух къахьегамхоша дlадехараш а. Цар хьашташ дикагlа кхоачашдара дукха тикаш, столовеш, кхьераш я цlга бахх беш.

«ГАЛЕ ЧУ ЮВ ХЬУЛАЛУРГЬ ЯЦ»

МАССАНАХЬА ИШТТА ХИЛЧА...

Дукхача торгови, кхачан предприятей коллективаша хьинар кхо ца деш къахьег бахача наьха хьашташ диза кхоачашдарь. Царех я Хидиров Юсап керте латтача № 25 йолча кхачан тика чу болх бу коллектив. Тика чу цlена я, безаме тlаьц нийдархой, сиха дlахец товар. Нийдархой дагтара ба цу тика чу беаз беш бахх продавецаш, яхаш зулц цига товар эца бахьача наха. Малагlча товара мах фуб хоергдолаш этикеташ йоаха, таразаца оза хlама эцалой аьнна е сов мах баьккхаб аьнна цхьа жалоба яц предложене книжка тlа. Хlаьта цу тика чу болх бечв продавеца нов. Цечоевайна, кхыча продавецашта дика болх барах барзал оалаш нийдархоша даь йоазонаш дукха да. «Малгобекнефть» НПУ чуйоагlача ОРС-а тиканта юкъе дикагlа лоархlачарех я из тика.

ЕР ГlУЛАНХ ЧАНХДАРГДАЦ

Наьха хьашташ кхоачашдара гlулакх тlехьашка а теттъ, «болх» беш я Вознесенка кхача юртарча столове буфетчица Т. Чаплыгинаи кассир А. Петушинаи. Хьагучох оала дахр метад, из чанх а дарг-да аха уйла я цар.

Ма иштта депаре ер гlулакх хила йиш яцар. Столове буфете болх беш йола Чаплыгина Танеяя мамогта «хlамааг» йоаккхаш я. Торговле вlалла хила йиш йоаца хlама да цо дlадоладарь. Ларека чу кхо литр худача баллонашкара хьа а доттаы дохкаш да цхьаккха фактура а йоацаш дола «Портвейн» яха чхьагlар. Рейдови бригада цига хьожача хана хьалха декха товар доапаш фактура йоацаш буфете дохкаш дар кхокха литр чуйола кхо баллон чхьагlар, 17 килограмм пушшевни гlамагlайн карамель яха конфеташ, 20 килограмм персяний хьовла, 9 килограмм печенеш, 24 банка баклажанаш, 60 шуща «Ркацителн» яха столови чхьагlар, ах килограмм зула 24 банка хьакхий дулха консерваш. Лоацца аьлча, буфетерча деррига товарах ши декъа цхьаккха фактура йоацаш дохкаш да.

Торговле бокъонаш йоаккхий хьона аьнна шийга даьча хаттара жоп луш, нов. Чаплыгинас аьлар: «Торговле бокъонаш-м йоаз сона, цхьабакъда со укх буфете балха ена дукха ха яц, со укхаза еча лена фактура йоацаш дохк аз-м кхакхагlдола товар». Цо луначох буфета йоагlаш яц торговле бокъонаш. Аз торговле болх бу цхьа шу мара дац, са опыт укх балха тlа йоккха яц, кхаш бехказа яла гlерт Т. Чаплыгина. Из бехказа яц.

Фактура йоацаш товар дохкарах а кхоачамбаь lеш яц из. Мах иштта бу хьамара шийгара нийжа 1 сомеи 77 кепигеи наькъа товарах совлеша даьккхар цо итт кепиг. Гlале чу елла ю тlаланза lийнаьц дика хица дика довзаш хиннадац цунна.

Цхьабакъда, цхьаь яц нов. Чаплыгина, цул тlечча ю. Цо торговле бокъонаш цlенкхашта [illegible] фактура а йоацаш буфета мел эша товар Чаплыгина дlахец цу столове [illegible] заведующе нов. Берсинргова. Хьагучох уж ший вlашки [illegible] хеш да.

«ТlЕХЬА-М СО А ЮСАРГЬЯЦ»

Йоккха столова я Вознесенкера яр. Хlара хийнахьа бlаьш болх-лой — мехкадаьттахой, бака мах хул цига хlама дуаш. Цхьаккха дича а ца нетаргдоацаш торговле бокъонаш телхаеш я столове кассир нов. Петушина. Дуача хlамах дlайийнача ахчах чек хьалац цо. Сенна отталъ-теш касса цу столове, нагахьа чекаш хьа ца тела? Петушинайна хетачох, хоала отталъ хила еза а яц. Цул совгlа 25 кепиг мара мах боацача гулаша порцех 28 кепиг доаккх укхаза.

Меттиг тlа дlаязаль лукха билеташ доацаш хар столове е хинна а дацар. Менюна кулг яздаьдацар столове заведующас а. Цига бала беча наха торговле бокъонаш телхаяр лархlац цох. Из иштта хила йиш йолаш дац.

Из деррига хоаш а столове директор Бокова Раиса Петровна. Цхьабакъда цо харцахьа лелачоа леш хlама дац. Теркаяз яц цо наьха жалобаш а. Саоха 13-ча октябре жалоба язьяй столове буфетчица Макаровайна, хlазана цунна баь бехк бац. 31-ча декабре столове йоалашехьа пирог бахна тоадааш столове болхлоша ОРС-а начальника заместителаш оаз яхаш. Цох лаьна язьяьча жалобах а сага бехк баьбац. Къахьегамхой наьхаташка, жалобаща хьамара гlулакх теркал ца доз, теста дитаз нов. Коковс.

ТАРЗ — ДАЬГАЬЬА ОЛАШ ДА

Дукха ха яц торговле Джейтова Лидас болх бу, цхьабакъда цо говага дахкa товар эцашагlа оара, доагlачул совгlа ахча даккхара говаш я из. «Малгобекнефть» мехкадаьтта промышление управлене ОРС-а чуйоагlача № 12 йолча ларека цо дlаеттадьча таразах а хоерга из иштта хилар. Тараз тlа ваз а ваз хlа мел хьош дола товар нийдахочоа 25 грамм зе а даь мара дlахьоргдоацаш ниеdаь оттаталь цо из. Вешта аьлча, хlамна а бехк а ца хеташ цах lехабу Лидас. Тараз нийсле хац гона яхаш бехказа ала гlерт нов. Джейтова. Цхьабакъда, цох ше бехказа аргйоацилга хайча, сиха нийсдир тараз. Цунах а кхоачамбаь lе дагаллъ Орцхой Лида. Товар иштта дохк хьамара нийнача диь сона совгlача наькъа товара тlера мажал совгlа бархl кепиг даьккхар цо.

Кхачан продукци лоттае йиш йоацаш бlеха я ларека чу. Бlехале цlенал банха лоархlаш а яц Лида, санитарни [illegible] цо йохк цо кхачан продукташ. ОРС-а кулгалхошта хой-хьогl санитарни книжка доацаш кхачан продукташ йохкаш бола торговле болхлой хила йиш йоацилга? Цхьаькха а ца царга хетта, торговни бокъонех зарекашка ца дохкийта къаракъ «перцовкен» хlана дохкийт оаш шоай ларекашка? Цу шинна а хаттара жоп хала цо декхаройла да аьнна хет тхона, нохкъостий.

ШИЙ ТАЙПАРА «[illegible]»

Къахьегамхой lехабара шийтайпара гонзал lоманой С. Дерчерте латтача пекарне коллектива. Кхачан тикашка хьажхухьийта будкашгаш, ньыхь, кхьйола наьхка изделеш доаьл эшалош хьахкуззьйт. Масала, № 12 йолча ларека будкашгех итт 70 грамм эшаш яр, хlаьта № 25 йолча кхачан тика чу пекарняра хьаенача шишика килограмм хуначи тергача маьккхех хlара итт наьхь 320 грамм эшаш яр. Дlахо йоаьча хана яь нетаргдоацаш кхоачамбоацараш да уж а.

«Сердало» газета рейдови бригада: В. ЗОЛОТАРЕВ,— «Малгобекнефть» НПУ № 2 йолча буруолаттача контора геолог; Ш. БУЗУРКИЕВ — «Малгобекнефть» НПУ промыслови инструктор; А. ТОВСУЛТАНОВ — госторгинспекци Нохч - Гlалгlай управлене начальника заместитель; Б. КОСТОЕВ— «Сердало» газета спецкор.

ХАЛКЪА ТlАХЬОЖАМА

РЕСПУБЛИКАНСКИ КОМИТЕТЕ

КХОМЕНАШ ДlАХИЙТА ЭЛЕКТРОЭНЕРГИ

Нохч-Гlалгlай АССР халкъа тlахьожама Комитете бlаргаладаьхад «Грознефтеразведка» яхача тресте (управляющи нов. Машиев, керттера инженер нов. Пашалов, керттера энергетик нов. Дубровин) [illegible] кхомбеш дlаахийтара хьакъехьара правительства указаниеш [illegible] хlаьта иштта 1966 шера [illegible] даь Нохч-Гlалгlайчен халкъа тlахьожама Комитете соцамаш а. Тресте [illegible] ухийт из. Масала, 1966 шера совгlа дlаяхийта электроэнерги 1 миллиона 721 эзар кловатт-сахьат е боарамал йийтта процент дукхагlа хилар. 1967 шера хьы а совгlа дар электроэнерги кхоара гlулакх. Алхха цхьан хьалхарча квартало совгlа дlаахийтай из 3,6 миллион, шоллагlча квартале — 1,5 миллион киловатт-сахьат, кхоалагlча квартало — цхьа миллион совгlа киловатт-сахьат. Треста предприятешка йогlча тайпара телхаю бурув техара технологи. Из бахьан долаш аьарем хул, электроэнерги йоагlачул дукхагlа дlаухийт.

«Грознефтеразведка» яхача треста кулгалхоша, электроэнерги дlаахийтара гlулакх вlаштlехьадоацаш воллашехьа а, къаьст-къаьстача объектийна кувац пайда эцара сен анализ яц. Тресторча проверка аьча шемна а предприяте дар бригадашка, бурув детача контерашка дlаахийта оача электроэнерги дифференцировани удельни боарамаш.

Электроэнерги дlаахийтара оттадаь дифференцировани боарамаш ца хилар къаьст-къаьстача бригадий болхлой безам болийтац энергех пайда дикагlа эцар духьа къовсам лоаттабе. «Грознефтеразведка» тресте бе боагlача тайпара хьехама болх бац коллективашка, электроэнерги кхомбеш дlаахийтара тlахьежаш йола, хидаза дрйоацаш тlейхара [illegible].

Треста халкъа тlахьожама группа (председатель нов. Ищенко) дlехьа хьож электроэнергех кхомбеш пайда эцара дешашка, тlаlер-тlа дlадаха гlажац цу гlулакха [illegible].

Электроэнерги кхомбеш дlаахийтара хьакъехьара правительства указанеш, иштта 1966 шера 5-ча шера Нохч-Гlалгlай АССР халкъа тlахьожама Комитета соцамаш а дерггlа кхоачаш ца дарах «Грознефтеразведка» треста керттерча энергетика нов. Дубровина строгий выговор язй, керттерча инженера нов. Пашаловна выговор язй, треста управляющена нов. Машиевна цlенхашта бехк баьб.

«Грознефть» объединене (начальник нов. Назаров) уйла тlаоргаль шийна карарча предприятешка электроэнерги дlа иштта ухийт хар духьа кхоачамболаш тlахьежам лоаттабеш ца хилара а энергетически ресурсех хьурмат ца деш пайда ийбейташ болча кулгалхошкара доагlар диза хьа ца дехаш хилара а. «Грознефть» объединене кулгалхошкара Комитете хьадийхад электрически энерги кхомбеш дlаахийтара хьакъехьара правительства указанеш иштта карарча предприятешка кхоачашъяйтар lалашдеш, электроэнерги хьурмат доацаш йоалра бехке барош чlоагlа бехктехаме оазлга.

Комитете халкъа тlахьежама городски районни комитеташ дехкарийза язй электрически теплови энерги йоаго хlамеи кхоергйолаш доза кхоачаш хьагучадаlарал царех пайда эцаран халкъа тlахьежама группашка беш болх балх тоабора зо деар де.

Ийс сагах латт тха промысла халкъа тlахьожама группа. Дукхагlбарах говза болхлой-специалисташ ба цуна юкъебоагlараш. Царех кхоъ коммунист ва. Иштта, фу болх ба оала бер? Промысла кхоъ а бригада цхьаьна пост я тха. Посташта керте латт коммунисташ П. Т. Чеботарев, И. И. Мысаев, Х. Долгиев.

Хlара кварталах цхьаькха гулалу тха. Цига дувш хьалха ена заданеш кхоачаш иштта из, гучадаьнача кхоачамбоацарех промысла администраци цига хоам бу.

Дlадахача шера промысла дукхагlа болча скважинашка латтача моторий мощность сов лакха хиларах дукха хий веха лоара, къаьстта дукха lеухар из ахкан заманах. Цулуьша цар иштта кхы мотораш оттаде аьнна ЭМЦ кулгалхошта предложени елар оаха. Дукха гоа ца ен оаха сона предложени кхоачашйир цар. Хlана цу участке даш ол гlулакхаш.

Иштта тха халкъа тlахьежама группа контролераш хlаннехьа нефтегlбаларах оцашкаш болча глубинни насосашта транспортировка елга дерттlа вlаштlехьадаьккхар. Из болх дlабоалабаьча хьалхарча дешотш насосаш lобоахаш йохаль моттигаш нийсъеннаар. Из тхой заседане дийцар оаха. [illegible] депа елар.

Тха группе дикагlа болча контролерах ба Х. А. Долгиев, М. В. Аллатов, М. А. Костоев, Е. А. Мешкова, А. В. Зайко, кхыбараш.

Укх шера чакхьаьха аьнна дукха лоархlаме мероприятеш белгалъяй оаха. Цхьоалагlча квартеле оаха дерхl аьтта кlалара оборудовани малагlча кьала тlа а, деи къахьегама распорядок иштта лоаттаю хьажа. Уж мероприятеш чакхйоаргйола ха белгалъяй.

Халкъа тlахьежама группо беча болча цахаддаш тlахьежам лоаттабу партийни организаце, эшача новкъостал ду. Тхона лоара Малгlабика городской халкъа тlахьожама комитете каста-каста семинараш ета. Семинарашка шоай балхе опыт дlа-лвай энергаьр массаро а. Цу гlулакхо пайда мара ца оlалла дергдацар.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аттахьа) «Малгобекнефть» НПУ шоллагlча мехкдаьтта промысла халкъа тlахьожама группа член Е. А. Мешкова, группа председатель М. Н. Крушилевский, группа член А. В. Зайко.

ПАЙДА ЛУРГБОЛА НАЬКЪАШ ЛЕХ

Доардаьхен [illegible] районе Ленина цlерагlча [illegible] къахьегамхошта. Укх шера хургбола дуккъама лард йоллаш ба уж. Цудухьа сатийна багlац укх денашка колхозе халкъа тlахьожама группа контролераш а. Уж хlанз бlаргаго йоаш а керттера балхаш дена участкашка — химически мелиоратскеш формалеш, кхашка удобренеш тоасиза. Контролерий гlулакх доацаш, уй ца хьоашш цхьаь цуй участок ца. Балха дерттlа тlаьхьашш а бар боаламe дукхъа [illegible] ца укх тlахьадаь [illegible] табеча къовсаме халкъа шкала цахаддаш лоаттабеча къовсамо дикка неакъостал доал колхозе экономика чlоагlъяра. Аьнна кхоачам бе, дукхьал алето, бацдаараша, соме боалама кхача культураша 1,5-зза лаккхйир колхоза экономика. Лечкаьлакхента алат доаккхара шера алхха 150 процент, сом боахара — 177 процент, бацдараш доаккхара — 120 процент, кьайбай продукташ йоаккхара деррига шера пхьи октябре кхоачашйир. Экономика лакхьяларца шерра-шера лакхйе къахьегамхошта трудодена доагlар а. Колхозе экономика мехча лоархlаме дакъе лоац хьакъе контролераша.

Халкъа тlахьожаме группе 26 сага ва, боахама участкашка вlашагlехка посташ я. Уж я Элешева Сулькин керте латта № 2 йолча тракторни бригада, Эльдаров Казбека керте латтача № 1 йолча кхаш лоладеча бригадера, Бакаев Суламбек керте латтача сомий бешамаш лелаерий бригадера, Чилаев Шудин керте латтача № 1 йолча шурий-товарни фермера, Сакиев Пацу керте латтача жатоварни фермера, кхыча участкашкара посташ.

Сезонагlа кьекоие хул контролераша шоай балха пленаш тlа уттаду дешаш.

Дlадахача шера гуйрейна районе массанел хьаллагlа алат чуйиц баьпар тха колхоззой. Контролераша цахаддаш дийнаьх а бус а тlахьожам лоаттабир алат, сом, баьцадараш цlена чуэций, балхаш дерггlа дlа ца дахара бахьан [illegible] фуд транспорта боаш [illegible].

Кхашка [illegible] кьертбоалама культураш хьадарашш дlахьийцада анецар контролераш. Цига иштта [illegible] чуйиццдочу культурий учет [illegible] лелаяй хьекаш. Цудухьа цхьаьнаш лоттиг нийсъяланзар укха [illegible], аре балье алет, [illegible] дацаш долиа. Хlанз колхозагlа [illegible] лелар [illegible] лаьрийа лоттаь Оаьшш дола дай е хьекар [illegible].

Iан заманахьа гlулакх [illegible] [illegible] техника шинкъе ремонт яь ца лаар бахьаш дола нlеэаг-дукхе тlехьадалар бlаьстан балхаш. Хlаьта укх шера из гlалат ца нийсдалийтар дукхье бокхе къовсам боаргйбаьб цар. Укх денашка [illegible] хьаламашке латт укх тайпара дешош йолла уж, 15 февраль, тахьlекхачале ерриге тракторий керте кертбоалама инвентари ремонт яь дlаеттийта, малула сихагlа чанхдаккхийта цхашка минеральни органически удобренеш тоасийта, печчекъалмашта йоахача шурий дикалга хьакхара, хьайбашта доахкьаф телар гlуланх дишта отталъадфермашка, массайта гlулакх иштта ду, укх денашка шоаб дьама. Къовсте тарпаш тlабохийт цар укх шера кхоачамхилал механизаторий кадраш кийчьара дешаш. Хlана аьлча, совхоз, бlаьстан балхаш сихданнача хана механизатораш ца тоьаргх баьхи долаш дукха хало эзар колхозо. Цудухьа укх шера тесса дитадац цар из гlулакх. Механизаторий курсашка деша вагlа 16 хургволе тракторист, 5 комбайнер, вьына шоай говзал лакхьй. Уж юйнбаьчул тlехьагlа кхи а вих саг деша ваккхйта дерхl.

Контролераш гул массаза бу техника кийчьара, хьайбашта гlулакх лоаттадара дешаш кердадоал группа председателе Богатырев Рамзана. Цу кхакъехьа контролераша карагlдоаниа дукха да.

Колхозе детатракторни керте 42 гусеничи чархаш йолаш трактор я. Царех укх lай ремонт е эзаш яр 16. Итт тракторий ерриге юртбоалама инвентари ремонт я шийчоа ахнеийна тlа латт. Юхейсача беркlнех шинъ укх денашка мастерскашкара арейоалаш а. Лоадам боацаш хlама мара ца эшаш кийчьа ювнаг уж. Хlаьта 9 комбайнах ремонт яза кхоъ я. Из иштта ца хило мегар ханна тlахьожама группа из дош шоаза шийй заседане дувца уттадь хиннедацар. Цига отчет оаш хилар техникина ремонт ера гlулакха тlахьожам лоаттабе аьнна чlоагlваь хинна Элешева Сулькан. Ремонт яра балхаш тlехьадисарa бахьанаш чlоарга доашкаш отчет елар цо. — Декабре бутт дlаболлабелча метала, запчастеш ца хилар, токарни станокаш кост-косте йогаш сецар баьхьи долаш, — дувц Сулькана, — цхьан юнгa сецар ремонт. Халкъа тlахьожаме группо решена а аз колхоза керттерча инженера Мусаева тlадайилар миччаьара эна а эшаш запчастеш кхыйола материалаш lалашъе аьнна. Цул тlехьагlа шера далале запчастеш lалашйир.

Воалама гlулекхашта тlахьожам лоаттаберал совгlа контролераша колхоза пайда бергбола наькъаш лех. Сунженски МРО-с цхьан трактора ремонт ярах 500 сом доаккх боахамашкера. Хlаьта контролераша предложени елар техника колхоза трактористашка махказ тоайита аьнна. Хlаьта царга тоайташ хилча 200 сом мара додац цхьа трактор тоаерга. Цунах 60 процент из тоаеш вьаллача трактористо лу, вом колхоза массе дус. Цу гlулакхо шера трактора тlера 300 сом совгlа пайда лу. Цудухьа капитальни ремонт эшача тракторга дlаййкха ерриге техника шоаш тоаю цар.

Геттарa во лелар фермашка доахаш тlаргга йоаккхача шурий учет. Ца бутт хьакка доаршаша дийнахье йоаккхача шурий учет нийса лелайора учетчикаша. Цхьабакъда, печкакьальтенга йоахача шурий 100 килограммага фу доде, мел зе е пайда лу хацар, цул учет лелаяцар. Цудухьа из гlулакх тахна е тахна заседане дувца оттадир зоотехник Амагов Ваха керте латтача поста. Иштта тоадир учет нийса лелаяра гlулакх. Хlанз колхоза кхоъ ферма доаркаш къовсам лоаттабу шурий килограммага дlадодар мехулла чухэзаьа даккхара, ферма луш бола пайда лекхбаьра.

Халкъа тlахьожаме контролерий колхозашта юкъера лоархlам денна лакхлуш латт. Хlана аьлча, цар деррига гlулакхаш, инициатива, уйлаш колхоза экономика чlоагlъяра, наьха ветара хьалаш тоадара, ледерло лелаераша, наьха хьакъ дае гlертарашка къовсам лоаттабара тlаерзаь я.

С. БЕРДОВ.

Грознерча «Электроприбор» заводе технически тlадьожама отделе мастер ва Алексей Игнатович Матвеев. № 3 йолча цеха халкъа тlадьожама поста председатель ва из. Чlоагlа къовсам лоаттабу из керте латтача контролераша металл зехьа ца доадейтара, техниках бизза пайда эцара.

Дукха оборудовани латтае пече пайда ца эцаш. Хlаьта кхыча цехашка мах дукха а болаш тоьаш яцар из. Алексей Игнатовича шийй поста членашца лага а вьаьна завода кулгалхошта хьалхашка пайда ца эцаш латта оборудовани кхыча цехашка дlале аьнна дош оттаднр. Партийни организаци а завода администраци а раьза хилар цу предложене.

Каст-каста корта бохабу малар мерна балха ухар цеха болхлой Старикови Сорокини. Из дош А. Матвеев керте латтача поста [illegible] собране дийцар. Балха разряд лоххйир къахьегама дисциплина телхаьрий. Вбок йола продукци арахецараша, прогульщикашца къовсам лоаттабу нов. Матвеева [illegible].

Сурта тlа: А. И. Матвеев.
И. Панова сурт.

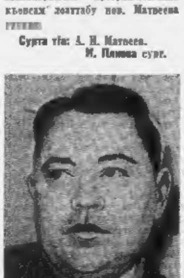

Чуйнна балхаш деш боахк укх денашка Урус-Мартана района Мичурина цlерагlча [illegible]. Гуллаьа дийнача алата подкорица еш, сомий бешамашка, кланка кхо дулаш ба уж.

ТlЕХЬАДАХА ЙИШ ЙОАЦА БАЛХАШ

Кхыча тайпара лел механизаторий гlулакхаш. Хьагучох уж дукха сагота бац техника кийчьяра. Iа хlанз мара юкъе а мича кхаьчад деррига де кхуврга тха, яхе уйла хургья вар керта чу. Цхьабакъда, механизатораш иштта хете а тхона кхыча тайпара хийтар укхаза латта гlулакх. Совхоза плановн отдела учетах 63 гусеничи чархаш йолаш трактор я совхоза. Царех капитальни а текущи а ремонт эшаш хиннача 34 трактора дlаднхача шера йиъалагlча квартале 16 трактор мара тоаьяна механизатораша. Юхейисараш хlанзчул тlехьагlа тоае езаш я.

Дlадахача шера декабрь беттен укх беттен совхоза ветарача халкъа тlахьожама группа председателя А. Израилова предложенех шоаза дийцад техникана ремонт яра балхаш сихдарах дола дош совхоза партийни бюро. Бехи баьб шоллагlчен кхоалагlчен отделеней кулгалхошта. Дукха ца йоацаш совхоза болхлой комитете а цу деша хетаь заседани яй. Цхьабакъда, эрсий кицо кхтачи беска ворда хlанз я меттахьа алааза я. Фуд бахьан? Тхона хетачох керттера даз техникана ремонт яра балхий темпаш лоха йолга, механизатораша а кулгалхоша я из гlулакх мел лоаргlаме ца кхета ца хелга ца. Техника дерттlа дlа а отталь цуна бокъонца ремонт е база яц совхоза. Ниэтакъа йиъ трактор чукоаш ялье мастерске мара яц цу ерригача йоккхача совхозе, уж яра ца тоайича. Хlаьта дукхагlа йола техника говза гlулакх эшаш хиларах мастерске тоае езаш я.

Нагахьа сага дlададача шера йиъалагlча квартале тоаьяраш 16 трактор яле [illegible] барайттанех укх бетта 25 январе тоаь ьшнараш 3 трактор мара яц. Иштта темпашца кхуврбий механизатораш юкъебосача 1,5 бетта ерриге техника кийчъяь дlаоттае. Кхаь бетта а кхуврбац. Хlаьта цул совгlа юртбоалама инвентарь а ма йий тоае езаш.

Совхоза Центральни усадьбе хилар тхо. Укхазарча мастерске цаl шоллагlчоа тlатоlаяь 1-40, Т-38, Т-74, НТЗ-50 маркех йола йиъ трактор латтар. Цхьа бутт совгlа ха я уж тракторашт ремонте латта. НТЗ-50 яхача трактора тележка ходовой часта эша запчастеш яц тхога йоах инженера, Т-38 яха трактор а запчастеш йоацаш латтар. 15 трактор я совхозе цу моттигага хьежаш латташ, хlаьта уж мала мукъаргйа хоаш эцар инженер ше а.

Пеп мара юкъе болаш а йоккха автомашинаш тоаю шиъ мастерске. Тракторий тележкаш-ремонт [illegible] хьалоалаш хилча машинашта цхьа мастерске хlанзарчоа тоьаргйар (дукха ца уж ремонт е эзаш) хlаьта вокхаш чу трактораша ремонт е йиш хургьяр. Ремонтий балхаш сихдара гlулакха кулгалхой дукха сагота бац аьнна хеталу уж сов сатийна хиларех. Моторащ тоадеча шахе хилар тхо. Совхозе в районе а мlа хаза ва къона моторист Цицуев Рамзан. Укх цхьан бетта [illegible] трактора мотор тоабаь воалла [illegible] из. Хlаьта цул совгlа автомашина мотор а бар пхи тоабаь дlалабоалаш. Мастерске шийла яр, пхи тоаза кулгаш пудудъе мела лелар. Хlаьта специальни [illegible] tlолга тоаа доала [illegible] цунна хьалхьакхия [illegible] торий специальни [illegible] шийла хилар болхлой цемечта [illegible] дина ремонт тlа а [illegible]. Хlаьта а чаберах совгlа дац хlама дац цу хьакъехьа.

Механизаторий ремонт яра гlулакха мел сагота ба белгалъяц [illegible] ер масал.

Кхы [illegible] цига болх [illegible] йоагlаш йола механизаторий кийтар тхо. Дукхъала тlехьагlа кхо сахьт дайназа дар, бригадаш дlакхаьчача шенара сиэгl кхеча механизированни звено звеньевой Алланов Вахо воаллар шийй трактора кулг тохаш, кхы саг а вацар. Отделенерча 16 тракторах ялх трактор дlаттар кхоалеи кlал. Царна дукха хlама эшапар, — аьлар инженера Халимова, — уж-м тахан-кхоана арайла кийчлуш яр».

Тlаккха йисте ца йоахаш сенга хьежаш латт уж, мичаб механизатораш, аьнна даьча хаттара лоацца жоп делар инженера.

— Цхьаннена гусеницаш эш, вокхаъ запчастеш йоацаш латт.

Совхоза цхьоалагlча отделене а хилар тхо Укхазара сурт кlезагlа дика гlа дац. Бригадира Итаева дувцачох 21 тракторех ремонт эшаш 4 трактор мара яц укхаза. Мотор боацаш 3 шу доаккхаш латт цхьа трактор, из хургба е хургбац хоаш саг вац совхозе.

Иштта мела хlана лел техника кийчьара болх, айна оаха хьатгача укх тайпара жоп делар керттерча инженера декхараш кхоачашдеча А. Халимова.

— Дlадахача шера гуйран балхаш йистедаьча Урус-Мартана МРО-га [illegible] ремонт яха 14 трактор дlа-[illegible] оаха. Цхьабакъда, [illegible] кхоачалца тхогара а а кхыча совхозашкара а цхьаь цаl [illegible] дlайийнаш МРО-с. Хlанз а [illegible] хийча из из техника ремонта [illegible] йийхача эшаш йола запчастеш а ца тиги тхона цар. Хlаьта [illegible] бола мел чlоагlа я гуш ма дий. Хlанзачул тlехьагlа кхы тlаьза а ца [illegible] бригадашка латта техника тоае [illegible] оаха.

Иштта да совхоза латта гlулакхаш. Хlинаб кун кулгалхой сатийна? Ха[illegible] цхьоl цирна бlаьстен балхаш дlа[illegible] парлгlата хьагlачул корта [illegible]. Тхона хетачох царех хургва инженер А. Халимов а.

«Сердало» газета рейдови бригада: Г. АБДУЛАЕВ, «Горец» яхача совхоза Центральни усадьба халкъа тlахьожама группа председатель; Ш. ДАШАЕВ, Урус-Мартана района «Ленински правда» газета письмой отдела заведующи; С. ШАДИЕВ, «Сердало» газета спецкор.

ИШТТА САЛОI

Аттa дац хlана, lан замалахьа юртбоахама къахьегамхой болча дlа а ваха цорна гlулакх де. Хlана аьлча машина дlаяха йиш а йоацаш во хул никъ, е lалаца хьалаш вlаштlехьа хилац. Цхьабакъда, из вlалла ланкъа а хилац агитационни бригада юкъебоагlараш-та. Цхьаза задани а ена бахa беза хул уж къахьегамхой болча. Хlаьта задани кхоачашъенна йиш йиш мичай.

Наьха салоlам дерттlа вlаштlехьбаккхара хьакъехьа шоашта хьалхашка латта декхараш диза кхоачашдеш я Науръски районни культура цlен агитбригада. Шоаш де лаьрхlар агитбригада членаша кхоачаш ца даь моттиг нийсъеннай аьлча бакъхургдац. Аьнаккхий, лаьрхlадий — кхабачацдезa. Из нигат да хlаране.

Укх керлача шера керлача программах агитбригада эттара хьалхара выступлени «Терский» яхача ж/а ледерий совхозе хилар. Жа ледерий хlара бригаде къаьст-къаьста концерташ оттадир автоклуба самодеятельни артисташа. Концертни программана юкъе хиннa номераш хlахьекхача а тоъам беш бацар совхоза дикагlвола жа lу Алиев Буги керте латтача бригада къахьегамхой. Цlаькха а цlаькха а юха гойтар лоара цхьайола номераш. Хlаьта из кхачаш ца дича lелапар самодеятельни артисташ а. Массанена чlоагlа безабенна ба тайп-тайпара халхараш ду Ковалева Нина, Халиев Абу, Пурдинов Николай, хера солистка Ануфриева Людмила, кхыбараш а.

Хlанз Советски Эскара 50 шу дузача денна кийчо еш я агитбригада коллектив. Цул совгlа ленински денашта хетаь кийчъеш я «В. И. Ленин» яхача Маяковски поэмах йола музыкально-литературни композиция.

И. БОНДАРЕНКО,
Науръски районни культура цlен методист.

«СЕРДАЛО»
2-гlа агl. 27 январь, 1968 шу.

ПЕРСПЕКТИВАШИ ИТОГАШИ

Къилбаседа - Кавказски машиннаькъа Грозненски отделени машиннаькъахоша, цкъа шера планаш задани Нохч - ГӀалгӀай АССР халкъа бошхамо кьалхашка оттадаь декхаран кхоачаш а дой, пятилетка шолгӀачу шера дика кхиамаш бехна. Кхузахь белгалдоккхуш ду отделени предприятеш планировани экономически стимулировани кердачу системи тӀе дерзна хиларца. Грозненски машиннаькъа уалла ерригачу предприятешна дика бахь бохь. Грознерчу станце болхлошна поездаш делара графики 80 процент хӀана кьац кхачийна. Планахчул дукха 400 эзар тонн мукъам дӀа а дехьа, цистернаш йоаккхуш йоассадеш йоаккха ха 30 минут кӀезигъеллий станце коллективо. ДӀадахачу шера цар кхоадийна 339 эзар сом пачхьалкхан ахча, хӀокху къахьегамо оьсарле 4,8 процент тӀекхоачийна.

ЛархӀа а йоагӀаш станце дикагӀа йола смена лоархӀаш а мукъам тӀа доттаден цистернаш йизарен план 7 процентагара 13 процентага кхачадар тӀекхоачийна а моллаш Iодоассадара план 113 процент кхоачийна а маневрени диспетчера коммуниста нов. Васильева смена. Грознерча станце вӀашагӀа а ела, дӀахийтай планал совгӀа ах миллион гаргга тонн халкъа бахамах мукъаш тӀадола деза мукъаш кхухьа 1100 гаргга поезд.

ДӀадахачу шера башха - дика толамаш баьхад локомотивни депо коллективо. Брутто лоархӀаш тонно-километр мукъ дӀабахьара план 111,7 процент кхоачашъярахи мукъ кхухьача поездий технически сухал сахьата километр гаргга лаккъярахи депо машинистий вӀаштӀехьдаькхад 570 эзар сом ахча. [illegible] 50 тонна кхоача [illegible].

[illegible] пасса[illegible] бригадий [illegible] нов. Пефедов [illegible] ин. [illegible], Абрамсков, Адиев, дукхха кхыбараш. Цкъа дӀайкхий деза мукъаш кхухьа [illegible] гаргга поезд, [illegible] совгӀа дӀадахьаш 570 эзар [illegible] халкъа бахамна мукъаш.

Вояк дикка тоаьаь тепловозийн ремонт ира план тӀехкхоачийнна, ремонт дика хьоьа, ремонт [illegible] [illegible] ремонтни цехана а. [illegible] то йиъе хьалкхаатту [illegible] коммунистически къахьегама коллективо. Мехадьтта продуктан чуйотта еза цистернаш Iанарца а хида а цIеньяра план тӀехкхоачаш а ю, вагонашта деповски ремонт ира план 100,4 процент кхоачашъяй вагонникаша. Балха темпаш лакх а еш, цIехаштен оборудованен реконструкци ен ба вагонникаш. Дика - дӀас, депос вӀаштӀехьдаькхад Малхбоален-СибарегIен машиннаькъа Москвака яхача депо методагӀа вагонашта ремонт ена, эргӀадоахийн а механизаци ен а да цистернаш хипон Iанарцен цIеньяра балхаш. Керда хьалбеш латт депона, керттерча дакъе цистернаш Iанарца цIенъеча цеха, мел эш бу хулийтарйолаш бола ий.

1967 шера баьчча балха итогаш хоаш еш Грозненски отделене машиннаькъахоша доккхагӀа дола декхараш тӀайийнад шоашта. В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара накъабоккхаш цар лаьрдӀад цхьа шера моккхаш дӀа-юха кхахьара план 1970 шера 7-чу ноябрь хьатӀакхачалехьа кхоачашъе, балха тоалашагӀа йола методаш транспорта еррагачу подразделенешка юкъеккхахьарен чурча кхоачамех баззагӀа пайда эцарен чотах 1968 шера къахьегама оьсарле 4 процент лаккхе, цхьа шера моккхаш дӀа-юха кхахьарга дӀабоала мах 2 процент лохбе, цул чотах планал совгӀа 500 эзар сомах кӀезигагӀа боацаш пайда бе. Пассажираш дӀа-юха кхуваштен цхьана дийш доза гӀу[illegible] тоаде. пассажирски вагоний [illegible], вокзалий, станцей чехаш, поезд[illegible] пассажираш латта [illegible] хьал тӀа лоаттаде.

[illegible] болча машинистий поездаш [illegible] толашагӀа йола методаш юкъейоалара чотах 1968 шера 4,1 эзар тонн дизельни доттор кходе а деза мукъаш кхухьа поездаш доагӀачул совгӀа 1 миллион тоннал кӀезигагӀа доацаш халкъа бахама моккхаш дӀадахьа а. Отделене ерригача предприятешка 1968 шера 460 эзари цхьа шера 2250 эзари киловатт-сахьат электроэнерги кхое. Массе тайпа деповски ремонт ен сайца латтош тепловозаш йоаккха ха 1968 шера 3 процент кӀезигъе. Моккхаш тӀадоттарен доассадарен план, 1968 шера цхьа 86 процентага кхоачаш [illegible] шера 89 процентага кхоачаш механизаци а ю, хьалха [illegible].

Толамашка [illegible], айхха мукъ тӀа [illegible], поезд юкъе а йоалаь, планал совгӀа [illegible] дӀадахьара 1968 шера 1200 вагон цхьа шера 5900 вагон кхое.

Пятилетка чакхйоалаш хӀара юттлагӀа йола производственни рационализатор хургвола гӀулакх вӀаштӀехьдаккха. Цхьа шера наькъа отделене предприятешка 800 эзар сома экономически эффект лургйола 3500 рационализаторски предложени чакхъякха. Производство балха боллашехьа а вузашкен техникумашкен доаш бала белхлойн гӀулакхера цхьа 1968 шера 620 сагата дӀахоачабе. 1270 болхлочун технически квалификаци лаккхе. Ди тӀехь дукхагӀа машиннаькъахой чуӀара-бытовой хьалаш тоаде.

1968 шера перспективни планах Грозне станцерча наькъашта электрически централизаци е йоаергъа. Машиннаькъахошта хьалдергдаь дукхаза вӀаштӀардаь чуӀе кӀенош, трибунаш хьал а еш, реконструкци ергъа «Локомотив» эздача стадиона.

1968 шера задании цхьа шера плани ханал хьалха кхоачашъяра декхараш шоашта тӀаэцаш машиннаькъахоша лаьрхӀар дезача дег ва — Советски пачхьалкхена лард елла В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара доккхийча къахьегама совгӀатаца накъабаха.

М. ПЛЮЩ,
КПСС Грозненски горкома инструктор.

Дукхача наха вовз Карабулак яхача болхлой посёлкера хиипроводашта ремонт ю слесарь Мурзабеков Iаьла. Казахстанера цIавоагӀача хана а вар из сантехника диплома йоккха балла опыт йолаш. Ший болх дика бовзаш вовкьостаца Iинерзен вола Iаьла дукхаезавелар коллективе.

Паросиловой цехе вӀашагӀьелла Iаьма - технически общества член волча Мурзабекова паропроводаштен котельни установкашта болх беча болхлой хьалаш товдергдола дукха рационализаторски предложенеш еннай.

ХӀанз «Сунжанефта» промыслови управлени рационализаторски предложенешка хьожаш за из. НПУ кулгалхоша хий Iалашдеча инженералла хьожавир из. Ший болх дика бовзаш вола Мурзабеков керте латтача группо дика ду балхаш. Йоаллошка кхерамален техника лоравийтавга, уж Iилматехнически общества юкъеккхувлилга мо дола декхараш латт цунна хьалхашка. Царна Iаьла дика лоархIа а ву.

Ший коллектив балхах мукъа болча хана газетан дешк, беседаш ю Мурзабекова.

Бе болх боашаш нагахь хилац из коллектив. Посёлкера цхьанне хий хьотта колонка йох, шоалагӀачун доагора система тайъ, кхыдола хӀама ниёсу, ужжамо дола балхаш чехкен дикен дий дахарах дукха баркал оал Мурзабековнен цун группера болхлоштен юртахоша.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ,
«Сунжанефть» НПУ инженер.

Сурта тӀа: I. Мурзабеков.

ЯХЬ ДIАЙОЛАЯЬРИЙ БАЛХА ОПЫТ

КПСС ХХIII-ча съезда цIерагIча Грозненски крекинг-завода коллективо [illegible] доь, дика тоалам даьлад, ханал хьалха кхоачаш даьд уIайна социалистически декхараш. Из бахьан долаш [illegible] дие коллективана еннай КПСС [illegible] СССР Лакхехьара Совета Президиума, СССР Министрий Савета, ВЦСПС памятни байрах.

Завода коллективо [illegible] цай республике пятилетка [illegible] кхоачашъяра социалистически [illegible]. Цун патриотически гӀулакх хьалхадаьд Нохч - ГӀалгӀайчен беррига къахьегамхоша. ХӀахаьс а боккхонца бӀаргагу керда айдийнача къахьегама хьинарах хьахиннар.

Дика къахьегарах шийна денна доаккха совгӀа — памятни байрак хьоацаш коллективо дош делар: производства кхоачамех пайда эцара, бахама доадара методаш а Iилманех техникан каргIдьлнараш а юкъехкахьара чотах пятилетка ханал хьалха — 1970 шера 7 ноябрь хьатӀакхачалехьа кхоачашъе.

Кремлерчий дош чоагӀа да. Пятилетка шоллагӀча шера план ханал хьалха — 1967 шера 17-ча декабре кхоачашдир оаха. Планал совгӀа миллионаш сома яьлла продукци яьккхар завода коллективо, арахецача продукцега дӀабода мах лел а баь, планал совгӀа 190 эзар сома пайда бир, къахьегама оьсарле планах лаьрхӀачул 5,6 процент лаккхьяй. Из долла хӀама даьд тха башха-дикача, мехкадьтта чакхдоахарана. Тха дукха ба дика къахьегараш. Цхьабакъа, яхье эттара дикагӀа толамаш доах цхьоалагӀча цеха коллективо (цеха начальник В. П. Петров, партбюро секретарь И. К. Маркушин, цехкома председатель М. И. Ястребов). Къахьегамо хьоахам телар из коллектив а.

ЛархIа а боагIаш дика лоархIаш ба тха коллективе производстве хьалхалаттараш: Социалистически [illegible] хьегама Турпал А. С. Клепов, Ленина орден лелаю В. Б. Удалов, мехкадьтта чакхдоахараш А. Мульдинд, И. Л. Захаров, Я. Ласкаев, У. Харинаев. Цаьгара хьоахам а эцаш шоай къахьегама толамаш лаккху дукхамар.

Болгашкахка доагӀа, 1967 шера ноябрь бетта дена пятилетка кхоачагӀча шера чотах болх беш йола бӀарча коллективаш тха хилар. Царех я И. П. Овсянников начальник волча № 1-2 установка, В. И. Чуприна кулгалдеча № 9-10 йолча установка, В. И. Кайдаш начальник волча 13-14 установка коллективаш. Цу коллективашна болх дика бу 1968 шера январе а. Массехк, 20 дийнахьа мехкадьтте сийрха продукташ ялара план 5—7 процент тӀехкхоачашъяй.

Коммунистана шоашкара гойта хьоахам, коллектива вахар царна массе ооагӀорахьара довзар, цаьх шоашта тӀехьабаха хар, новкъосталла оарцагӀбола кийча хилар — из ба социалистически яхье хьалхалаттарий кугIарашка тха завод лоаттае новкъостал дош бола низ.

ХӀанз чоагӀа болх дӀайолаеннай заводе къахьегам Iилман ира тӀа вӀаштӀехьдаккхар (НОТ) [illegible] кийчъяран юкъейоалаяран. Дукха ха йоацаш хиннача завода технически совета [illegible] тӀе [illegible] производства кхоач[illegible] къахьегам[illegible] вӀашт[illegible]ра, производственни процессашта механизаци ира, мехкадьтта дукха гӀо чакхдахар арахецар продукци цира йабода мах лохбар тӀаерзашь НОТ-а бӀаь совгӀа мероприяти.

Плана тӀа йоккха моттиг хеташий процессашта автоматизаци механизаци ира, производство эргаьлкха тоалра. Мероприятей плана тӀа 9 раздел я:

Производственни подразделенеш эргаьлка тоалр, производствана доаладара структуреш из вӀаштӀехьдоаккхилген тоалр, хӀахьта иштта планировани система а тоалр. Тергам тӀабохийт мехкадьтта чакхдоахарий квалификаци, технически культурни боарам лаккхбара, болхлой къахьегама дисциплина чоагӀъяра, ерригача завода юкъара боалам эргабаьккха тоабара.

Плана тӀа оттабьх производства техникен технологи эргаьлкха тоалра, оборудовани модернизаци ира чотах кхоачамаш лохдийта. Системах пайда дикагӀа эца. вычислительни техника, механизаци средстваш юкъеккхахьа, управлени системашта автоматизаци е лерхI.

Я а ена завода установкашка оттаергъа мехкадьтта чакхдоахаш хьаухача продуктай дикал гойташ йола анализаторах. ХӀанз укх сахьота цу тайпара приборах из установкашка, цудухьа мехкадьтта продуктаешта ена йола ерригга анализаш лабораторешка я. ХӀахьта поточни анализаторах юкъейоаллро йиш хулийтаргъя продуктай пробаш а йоахаш, уж лабораторешка дӀачуталаш йола болхлой мукъабаха, юкхьаншара анализаш е езаргйоацаш лаборантий болх атта баккха.

Программага хьежна температура нийсъергйола йайха насосаш кийчъе лерхI, царна лертгӀа режим а оттаь. Цо йиш хулийтаргъя болх бе йолайолийтача хана установкаш лертгӀача режима тӀа йоахаш йоаккха ха 2 сахьат лоацъе, йайхача насосашна болх беш йоаккха ха йайхача машинистана насосашта гӀулакх дара хьалаш тоаде.

Цехови лаборанта централизаци йича гӀойле ергьарий - хьоагI ьшна хеташ дола дош кьоастаде оттадаьд. ХӀанз завода хӀара цехе шиъ-шиъ я лаборатореш. Цаьх балха специализаци яьц. МалагӀа система хургъя дикагӀа? Из да ха довр.

Иштта къоастадергдолаш да цехий ремонтни участкашта централизаци ен заводе заводской ремонтировочни группа вӀайкагӀйоллен торе а гӀойле а хургьарий - хьогI ьшна хеташ дола дош а.

Технически культурни боараш лаккхбар дукха хьадда ханаш оттае лерхI болх беш барий ерригача категорешта, кертторча а шолха лелаеча а профессех яьлла производственни [illegible] бӀадрах [illegible] а [illegible] разрядаш чоагӀъяра.

Технологически установкашта ремонт ира сетевой графикаш оттаеш юкъейоалаш лерхI. Цо йиш хулийтаргъя болхлой бааI-боаIача тайпара нийсбаь дӀаеттабе, материальни ресурсаш дӀа-юха нийсъе, хӀара узланен бIарчача установкаш мал ремонт е ена за, ремонт ергйола хенаш нийса уттае.

Иштта кийчъергйолаш я ремонтни балхашта комплексни механизаци ира проект а. Из мероприяти юкъеялдаро йиш хулийтаргъя ремонт еча хана установкаш еана латтахи йоа за ханаш лоацъе, бедий чакхъяхара низ ансамбалкха.

Предложени еннай цхьайолча установкашкара йоахал теза кагий пишкаш шеше аьлна. Из мероприяти юкъейихача торо хургъя хӀара установка балха оьсарле денен бийсанен бӀаьц тоннаш лаккхе. ДӀадахар тӀера хӀадаьлихача шера кхоаш ахча 256 эзар сом хургда. Ерригача НОТ-а ерригга мероприятей кийчъеча шекъе хьинаре кийча доллаш завода белхлойн ИТР-ийн йоа хха группа хинна хилар. Уж ерригга мероприятеш чакхъяхаро тхога йиш хулийтаргъя пятилетка чакхйолалча хана къахьегамий оьсарле 19,5 процент лаккхе. Уж ерригга мероприятеш чакхъяхаьга дӀадахар 2 шу дала лехьа юхаметтаоттадергдa, хӀахьта ерригга мероприятеш чакхъяхарах бола пайда 2 миллион сом совгӀа хургба.

Дукхача хана дена тха коллективо традици а йолаш хьадоагӀа производстве эргаьлкха тоалра. ХӀанзий хьурмат дара йоакхе ела. Юбилейни шера материальни, къахьегама, ахча средствах кхарвее, цудухьа кхоачамаш лахарген оарцагӀлакарча хьевар тха. Партийна комисси, ахтивистана белгалда болх бир хьехилга вӀаштӀехьдоаккхам. хӀахьта цунах дика пайда а баьлар. Хьахар хӀадоаленночча юкъагӀа 379 предложени елар, хӀахьта царех 273 чакх а яьккха, 827 эзар сома пайда баьд. Из тайпа хьажар 1970 шерга кхачачанца дӀадахьа в В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара сийна кхоаяьча ахчаца пачхьалкхен кепилка чу шера наькъа дикха а лерхI [illegible].

Бахьна, лероага а дош тха сийна вӀаштӀехье. Дукха халонаш уттаро хьалхашта цхьа шера иди халхаьа хьалха кхоачашъяра доаттабеча къовсане. Цхьабакъда, коллектив цхьана оарцагӀа а дале, уж ерригга халонаш дӀайоах, хӀахьта тха мехкадьтта чакхдоахарана лаьрхIад цартийни организаце кулгалдеш социалистически яхье цхоаш денна дош дизаь чакхъякха а цхьа шера план СийлахьбоккхачуОктябре 53-чу шу дизаш кхоачашъе аьлна тӀайийна декхарагӀа дола декхараш ханах хьалха кхоачашде а.

[illegible],
КПСС ХХIII-ча съезда цIерагIча [illegible] партбюро секретарь.

БАЛХА ИТОГАШ ЙИР

Шелковской района Дубовская яхача станице культура ЦIагIа дукха нах гулбеннабар шоай юртарча культура боалхошна дӀалахача шера баьча балхах йолча отчетага ладугӀа.

Юртарча культура учрежденешна дӀадахача шера баь болх бувцаш доклад йир культура ЦIен директора нов. М. И. Кочеткова.

Официальни дакъа йистедьаьначул тӀехьагӀа художественни самодеятельносте дакъа лоацарана доккха концерт оттадир гулбеннарашта.

Г. УМРИХИН,
автоклуба заведующи.

ДЕШАР ДИКА ВIАШТIЕХЬДАЬККХАД

1953 шера дена Грозненски химически комбината электроцеха къахьегаш ва нов. Тимошенко. Цу хана дена производство дика хаваерзаьй цо, балха йоккха опыт а Iоаьй. Цудухьа дика вӀаштӀехьдоал пропагандиста ше иццаш йола материал коллективана хьалхашка латтача декхарашца айхха юва.

Пропагандиста Тимошенко кулгалдеча группе цхьайтта саг ва. Уж ба сменай начальникаш, слесараш, аппаратчикаш. Специальни даккхехьарен образовани йолаш ба уж. Цар боккхача безамца Iамаду В. И. Ленина «Советски Iаьдала аргIанара декхараш», «Мишта вӀаштӀехьъякха еза яхье», «Сийлахь-боккха болам» яха балхаш, уж бӀаьрга ловча хана хинна хьал.

ЛадугӀаршка а собеседовани план, эшаш дола литература.

Шоаш дӀаевеш йолча материала кертерраш белгал а доахаш конспект уттаю цар. Из материал айхха юа смена, цеха, комбината хьалхашка латтача декхарашца. Шоаш ца кхетаду дешаш хоатт политпросвещене кабинете. Парткабинета завидующе И. Г. Дудинас ладугӀарий кийчонга хьежа хьехам лу ер е вож литература деша.

Цхьаболча ладугӀарашка яхье тайп-тайпарча темех лаьца кӀоарта чулоацам бола рефераташ. Укх тӀехьарча хана нн. Чалова, Казначеева яхьаь рефераташ боккха лоархIам болаш а, хӀана аьлча производства дешашка юхаенна йоланаь.

Семинарен группе эшаш йолча знанеш ладугӀарашта новкъостал ду производственни а обще[illegible].

Л. [illegible].

ЮХА А ЛОТАБЕННАБ

Наьсарера халкъа театр... Цо болх бу аьлча хьахеача дог гӀоадовл, нахIараш дӀакъайла ейча хадахет. ХӀана аьлча таханарча къоначча наьсархой керттера творчески сцена я из. Района сий да.

Пхи-ях шу хьадха юкхьанца из вӀашагӀделлача боккха кхаь хилар наха, гаьнна республика бӀардоагол кехьа хеаар цун цӀи, бӀаргайра цун творчество.

Цун тӀехьагӀа яьсса хилар цун сцена. Вахьанех дааца дукха дийцад. ЦӀайха а шийла а дегаш долаш ма хулий цига хувцалу кулгалхой, цу театра новкъостал де декхарийла бараш. Ди деттача хана дотIа чIоагIагIа ! ма делхий.

ТӀакха юха болх бе доладелар театр. Юха а наха дика кхаь хилар цох. ХӀаьта санна цӀаькхха йихар айенна хиниа тахгIа.

ХӀанз укх халага хьакхьачад спена тӀа саг хIетIа ца воалаж. Дукха ха йоашаш цӀаькха а дийнделар театр (массеххаза хул из укх 5—6 шера!).

Цига болх беш ва къона режиссер нов. Булгучев. Хоза планаш, гӀулакхаш да театра коллективо кхоачашде лерхIараш. ХӀанз зрителашка дӀахьокха кийчьеш ба уж А. Хамидова «Бож-Iаьла» яха комеди.

Тхо теш хӀана цу гӀалгӀай наI мара доалача театре лотабенна сийг кхы ца бовш сийрда боагаргхилара. Цу гӀулакха оарцагӀбала декхарийла ба къонача городера комсомольцаш, организацей предприятей кулгалхой. Царна дола театре дакъа лаца гIоргба къона кагирхой, мехкарий, корайоагIаргъа талантащ. Кхы сацийта йиш яц театра болх.

М. ЗАНГИЕВ.

Тха университеташ вал Грознерча швейни - трикотажни объединене № 1 йолча цеха лабораторе белхлошна конструктораш Салай Верки Амидалова Зинайдахи. МаIача наьха, пхьаьлахьц, бедий костюмий, кочой моделаш уттаю цар.

Итт шу хьалха ленинградски йигача промышленноста техникум дийша йистаьяллхай Салай Верас. 152 да оттаь модель Ростове Москва хиннача хьо[illegible] дика мах а бий чакхьяьнной.

Художни[illegible] ба Вера Салайн Амидалова Зинайн. Укх шера пхийтта керда модель кийчъяь цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) Амидалова Зинаида, Салай [illegible].

И. Панова сурт.

Доазол дехьара

АМЕРИКАНСКИ КЕМА-ШПИОН ЛАЬЦА СОЦАДАЬД

ПХЕНЬЯН, 25 январь. (ТАСС). ЦТАК-а хьахойтача тайпара, 23 январе Японски форда тӀа лаьца соцадаьд США тӀема разведка кема. Цунах беча хоама тӀа йоах: из КНДР берда йистерча хишка кӀоарга чудена США тӀема кема патрульни гӀулакх кхоачандеш лийнача КНДР тӀема кемашта къилбаседен шорала 39 градуси 17,4 минути, малхбоален дӀохала 127 градуси 46,9 минути йолча моттиге гучадаьна хилар. Цо лаьца соцадеш американски тӀема разведка кеме чӀоагӀа духьале яьй. ВӀаший доь деш КНДР кемаш тӀара дийттача герзаша массехк американски тӀема гӀулакхера саг во а вийнав, чоккаш а яьй. 80 совгӀа американец плен воалаваьв.

Хиларча дакъа доза эзар совгӀа тонн йолаш дола лаьца сопадаь США тӀема кема зенитни пулеметашца кийчдаь да. Кема тӀа гучадаьйнад дукха а герзаш тӀема кхоачамаш, хӀаьта иштта шпионски гӀулакхаш де лаьрхӀа къаьстта йола оборудовани а.

ЦТАК-а хоама тӀа хоадайболдаш беха була американски герзашцарча низий цу провокацена, хӀаьта цунах машар оттабаьча хана дена мел хинначул эттара боккхагӀа йола провокаци а лерхI.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 25 январь ТАСС-а корр. О. Анченко хьахьойт:

Американски кепайоазоно кхӀараз ду Корейски Халкъа-Демократически Республика тӀема-форда низаша лаьца соцадаь «Пуэбло» яха американски кема шпионски гӀулакхашта лаьрхӀача электронни оборудованецца кийчдаь шпионски кема хилара.

«Нью-Йорк таймс» вашингтонски корреспондента Эверетт Кларка яхачунга диллача, КНДР лоархӀамегӀа йола радиостанцени радарни установкашн йола моттигаш лехаш хиннад «Пуэбло». Кларка яздеш макиллара, чхьача мехкашта дукъал США беча «электронни тӀема» юкъе дакъа лувцаш хиннад американски кема.

Корейски Халкъа - Демократически Республикана дукъал США делацеча агрессивни гӀулакхашта тӀера общественноста уйла дӀалестаар дукъа провокацени мукъ бетта болабаьй американски кемайоазон тӀа.

«Нью-Йорк дейли ньюс» вашингтонски корреспондента Джерри Грина цӀура е хьебеш язду. ВӀашагӀкхийттача Штаташа КНДР хьакъехьа санкцеш юкъе яха еза, яхаш.

ТӀема тӀахьехамаш ду къамалаш дахь конгрессменаша-реакционераша, цар дакъе герзашцарча низий гӀулакхашта йолча сенатски комиссе председателa Расселa а, сенатора Термонда а, шкалий палата члена Боб Вильсона а, кхычар а дош.

США — АГРЕССОР

ПАРИЖ, 25 январь. (ТАСС). «Пуэбло» [illegible] гӀулакх, Вьетнамерча тӀом, Гаргарча Малхбоален конфликт, Куба, Санто-Доминго, Конго — уж дерригаш а [illegible], [illegible] таким «Юманите». «США-с КНДР [illegible] [illegible]. Американски агрессорашта [illegible] ерригача континенташка а [illegible] фордашка а. Цу [illegible] [illegible] совгӀа, цар хьуьзадорашта, [illegible] дукъаьш [illegible], боагадехк «Юманите».

[illegible] Гаьнарча Малхбоалера [illegible] Вьетнама тӀом [illegible] гӀоеш бахьа. [illegible] Штаташа «Къонаболдаш Вьетнама бомбаш [illegible] [illegible] гӀонгга».

КЪАЙЛЕН ПОРДОХ ЧАКХ А ДУВЛАШ

КОПЕНГАГЕН, 25 январь ТАСС-а корр. Ю. Киселева хьахойт:

Берда тӀа водородни бомбаш а йолаш хинна американски бомбардировщик Гренландe берда йистошка хӀалак хилар Дане общественноста теркама юкъмоттиге да хӀанз а. Цхьабакъда, хинначa цу доккхача хӀаман доадамбоацдаш дена доакъош мара ца [illegible] ортIоаш тӀа [illegible]. [illegible] дерриге [illegible] [illegible] [illegible] хӀама чакхдаьккхаш дӀистъяьйнад, доаш а [illegible] мукъар тоIадаь да.

ХӀахьта а датски [illegible] тӀа арайна гренландски [illegible] доагъаьа кӀезиг - дукха дукъаьбувнийта материалаш. «Политикен» яхача газета язду, нааал, Гренландера США [illegible] беча дагаски [illegible] дукъаьбакка хӀама [illegible], цига хӀара дена хӀама [illegible], аьлна, «Б-52» яха бомбардировщикаш йӀарага йоа болаш хилар. Датчанех цхьанкха а саг тӀаьхтац американски самолеташта, цудухьа царна хац цу бомбоюшай бортам тӀа ядерни герз хий-даций. Цхьабакъда, цу тӀехкьара хиннача доккхача хатаро хоза хьалуш датски территоре тӀа ядерни герз ца лелаларах йола Дане правительства заявленеш американцаша башха теркалъеш ца хилар.

Дане правительства ресенех сеххал Туленe яхай Копенгагенски университета ядерни физика лабораторе кулгалхо профессор Енген Кох керте вола датски Iилманхойн специалистийн группа.

Рула — Германски Демократически Республика [illegible]. [illegible] сахьатий завода [illegible] [illegible]. Кулгалдаро [illegible] мультигара (сурта тӀарьыр) тӀехьонна [illegible] бу тӀехьа [illegible] цӀенъяр а [illegible] [illegible] а [illegible] чакхьяьккхар а [illegible] ерригача корпус кийчъяра [illegible] [illegible] автоматизированни [illegible] са.

АДН—ТАСС-а сурт.

БОРАЗОН АЛМАЗАЦА [illegible] И

ПРАГА. (АДН—Прагопресс). Промышленносте, Iилме, техникe чӀоагӀа хоттташ я безача маьха [illegible] [illegible] [illegible] тӀехчӀоагӀа [illegible]. [illegible] яхача городерча (Къилбаседа-махкара Чехия) монокристаллий [illegible] йа институте Iилмай болхлой коллектива укх денношка тоьалдоккха тоалаш бальккхаб — [illegible] тӀехчӀоагӀа синэо. [illegible] [illegible] [illegible] аьлаш [illegible] [illegible], хӀаьта цхьа [illegible] [illegible] минерал [illegible] а. Цельсий [illegible] температура лелаше боразон.

ГРЕЦЕ КЕРДА ПАРТИ

АФИНЫ, 25 январь. ТАСС-а корреспондента А. Соснина хьахойт:

Пачхьалкхен аппарате ший позицеш чӀоагӀъеш йоалл ВӀашагӀкхийттача Штаташа официальни ше тӀаэцаю дог айдаь греческий тӀема режим. Афинашка дӀакхайкадаьд дукха а эпсараш, тӀема подразделеней командуюш [illegible] сташ тӀа оттабар. ЛоархӀамерча постех цаI дӀалаьцай тӀема хунта лидера вешe полковника Константин Пападопулоса. Из оттаваьв премьер-министр волчарча министерства генеральни секретаралла. Вож ши полковник А. Мексаси К. Каридаси оттаваьв социальни Iалашони общественни балхийн министерствий генеральни [illegible].

Афинашкарча политически наблюдателаша лерхI хувцама тешаме бола эпсараш пачхьалкхен аппаратерча белхтоехамерча постий тӀа дӀачIоагIбар тӀема режимее керда политически парти хьаяра наькъ тӀа боаккха юкхьанцара гӀа.

ШОАТТАДЕН ОАГІУВ

Тамара КАНТЫШЕВА

ВАЛАРАЛ ХАЛАГІА

ДУВЦАР

БОАД къоьлалуш даттар. Шийла фо хьехкар лоамашкахьара. Боча біарен попен хоза хьаж йоагІар. Из къоасталургьяц лоамашка на аьчоа.

Беша гоналахьа аьча карта юхе гІолла уйлангахьа яха корта Іобахийта йоагІа йоІ. Цун йоккха, Ііаьжа юхь хоза ейе а тоаш саг я иа. Дитта дегІ, сомо, мора корта кІеж йолча цунна безам тІабола біарахьежачун.

Тахан дІаевнай тІехкьара экзамен. Кхоана хьалургда юкъера школа йистеяккхарах аттестат, тІаккха-м, кхоачашлургда дукха сатийсар...

Борд-бордагІа елакъежар йоІ, бакъда цу сахьате дІалаьшар юхь тІара елар. Кхерам эттар жоаІарча біаргашка.

— Мишта аргда ког а боацаш фронтера цІавенача дьога бутт баьлла ше медсестрай курсаш ялхалга, повестка а ела военкомате ше тІаехалга. Цунна чІоагІа хала хургда из, кхы саг мичав цун къаьнка йиша Маликати йоІн мара. ХІаьта а цо кхетаде-м деза цун моттиг царга, фронте, йолга, Ахьмад санна бола эзараш болча.

Ахьмад дагавоххаше дог лоадир цун. Іуваш даьлар.

— Мичав-хьогІ из хІанз? Дийна волий-теш. Пхи бутт баьннаб из вахча, доагІаш письмо а дац. Дийна волга хоаре-м... ХІанз теша а лап, дукха ха боацаш ше ехаьнах баьхкача къайлагІа гаргара саг йолча віашагІа а кхийтта віалла па къаста доаш дуй буаш мерав ха хиннай аьнча. Цунка хоар тахан-кхоана якар мо из арме вугаргволга, хІаьта а ше яххар дир цо гаргарча наха мога пе дешехьа. Хоьва цунна. шІагІа хьежав нускал кхача тІем тІа эттаьІа хургволга.

Листа йолча боча біара тоьнашта дІатІаьхоьчаш шоргта шийга ккайкаш лезар цунна.

— Амина.

Оаьга а еши юлесцар йоІ: «Ер фуд? Ахьмада аьо ца таръеларий хона!»

— Амина! — шортига хезар шІеьжа а. Листаца гаьмашта Финьера хьегучалаьлар лаккхача дегІара хІамига саг.

ЩІаьхха из біаргашйна Амина пецьаларах а гІадъахарех а. Хьераенка латтийсар цхьан мотте. ШоргІа тоха бежен а болаш из хьал па доашаш латтар из. Къамарга хІана эттача санна етар. Баьле кле а, дика за гуш миналаза зиоет мосел хІама из лесаш біаогадайла цунна боарамбоашаш шийна дукхадаьа сибат, цун тІелъенна юхь, чукхийта хий етта біаргаш.

Цхьан юкъегІа дошлъенне лаьтта из метта маенигте на ихха гІертеш дІатІаеззо из вохчлье.

— Ахьмад! ЩІаьвена? Дийна? Мела кхаьчав хьо?

Белаж тьа а лаьш, кІеревенна біара а хьежаш шийна дІатІаьззо Ахьмада йоІ.

— Кьона хоаре, мел чІоагІа сатийсаш из хьега, мел сагатдаьа,— йоалар из, віежаш ийе кхаьчача санна йижача оазаца.

[illegible]

— Догдохавий шина со?

Цох хаз хиннача Аминай лир дихай.

— Могі дьа а ма хай хьа-м,-ук латтарш деча хаза.

— А, хьаьла Іа, — ахаш салацар Ахьмад.

— Дагаводхавий, [illegible] Ай дагаоха йиш хай [illegible] ца душ. хІара миуута уйла тІалатта хІама, Іовуйлаш а хьетІоттам а дагара ца доглар [illegible]

Хьенха санна [illegible] Іа хьайна?

— Вена.

— ЩІаьхха [illegible] из.

— [illegible] — [illegible]

[illegible] баламаш.

— Дув баьд фуьаагІа хула а со хьайна [illegible]

— Хьона ма хоьа хьа воацаш са вахар доацилга, — [illegible] Аминас. Лоавьш ший [illegible] Ахьмада кулгаш дІадухьа [illegible]

— А, а, дув баь Іа [illegible], вай безамах, [illegible] кашах, [illegible] дуьйн тІа хьайна [illegible] болча хІамах, дув боа Іа, — [illegible]

— ДагадоагІий хьона со дІаводаш ІайхаДьахар? Когаш, кулгаш доацаш, хьаметтел біаргаш дайна а со висарах сох хьамсарагІа, сол везаш кхы саг хургьяц хьа ялладъа, ьалар Іа.

— Сенна дувш Іа из? Дьра доьлгІа, дага а ма доагІа, хІанз цІенха але кийча а ма е.

— ХІаьта... тІаккха соча кхьо доккха во тІе а дапе, хаха ва доарХІаш со висача?

— Ай, фу хиннав хьона? — хьаттір цецъьавнача Аминас. — Хьалше дегадоларгда-хьогІ дог кхоарда, хьол, даьла лорвча салтечох.

— Ва са дукхаьва Амина. — уаам беш санна яккхар Ахьмадага, — дьога ала дезаш яа со... — цІаьхха хьатІавоагІаш латта саг біарга а вайна сихха гаьна тІехьашка дІалечкъар из. Цхьан чІамах-сенхвош санна юха а хьежаш вода къонах дІакъайла маваьтамига, воахрах хувцаеннача оазеда аьлар цо: «Вай біаргадайрий-хьогІ цунна?»

— Доенвар мотт сова. ХІаьта вьо хІена воаг цох селла чІоагІа?

— ХІа... цхьан юкъа сагь са біарга ца войташ, дечкъа лела веьаш яа со.

— Лечкъа? — цецъьалар Амина. КІеззига юхатІехьашка аьлар из.

— ХІа, форма хІана юхаш хьона?

Корта Іочубакар Ахьмада.

— ДІаугІан сона. Сай сил дукхагІа эза сона хьо. — Хьох къаста хала дар сона... Со хиннавй тІем тІа.

ШАЛ ШИРЛАГІА хий шийна тІедахийтача санна хийтар Аминайна. Укхар хийтар Аминайна.

— ТІаккха мича хиннав хьо хІайзалле? — ниттъа аьлар цо. Ший сихІвешдар бакъхилар кхераш чу са доаиаш латтар Амина. Ахьмада фу оал хьежаш «Фронте тиннавац, нахах лечкъ... Хила йиш яй?..» дІаллацав уйла корта чуре. Йист ца хулаш дикка ха яьнаьчул гІехьагІа миттаьа хьахоьаш шортта аьлар Ахьмада:

— беша, къаьнача подвала чу лечкъа ваьллав со.

ЧІоагІа лазар а деш чура цхьа хІама хьадача санна хийтар Аминайна. Ший деррига хьшнар ураоттадаь латтар из.

— Лечкъа ваьлав ма Іа? — шийна из доестана хетийта лочкъе ца деш аьлар цо. — Хьенах [illegible] къарг ма ейй хьо, тІаккха хьаьх лочкъалургвий хьо?

— Ирьзах на чІоагІа хьагар со, хьоиара къастар доалургдац аьва [illegible]

— [illegible] тІаккха хьхьетача хоьша боеш латтарош яравах [illegible] моттий хьона? Хьабар санна [illegible] мотт хьона цар безам? Хьона хІана хуа из, хІанз дез Іа ваха доенар? Соцаре къаста [illegible] ВІаши гаьна дале а [illegible] а цхьана хила йиш а. хІаьта хІанз санна віаши юхе датташна а гаьна [illegible]

[illegible]

— Іа-м саг дьаьра вуоргьацар. Уизара дар Ахьмада хкетадаьрдувен тІа цхьы юхьметтаоттаргдоацаш дезар деррига. Ше лечкъа безилга дий а дена дІатІехьа ведар из цуна.

— Ма гІолахь дІа, — дезар доро цо цуна кулг хьаьдешо гІертеш. — Кхы віадла віашагІкхетаргдац вай?

Юха ца ерзаш йодар йоІ. Унзара, берза дар санна уьгІар хьылаб Ахьмадига. Іоьора хайнача до, мелденнача кулгашца хьанархІабеллар ди теха боагеба ча. дІатІатоІалар цунна ший цІи аьлча санна доага хьажа.

Аминайна дагадагІацар ше цІа мишта кхаьчар а, кора юхе гІанда тІа ше мел аьгІар а. Дийлла латтача корагІа да кхайкавеш хьахеза метта ера из. Халла кхайкаваь ваькичча тІедьагІа цо аьлар аьшийга.

— Маликат, вай йиІиг чу из йоагІаш хІама гон? ХІама хиннадий-хьогІ цига?

Селла дукхаезаш, дог лазаш дас аьнача дешаша кІезиг-дукха кІаьдбир Аминай бала.

— Сеготле хьаштдаш, укх сахьата со духьала гІоргья цунна,— аьлар йоккхача саго.

Цхьа юкъ яьннача гІолла йоІ шІагІа хьаччньлча кІезиг-дукха бос бала хилав мара хинначох хІама холургдолаш дацар.

— ХІа, далла хоастам ба, чуера ваь йиІиг, — гІадьахар Маликат.

— Ишта дукха хІана гайнай хьо? — хаьттар Мусас.

— Аттестаташ валеш дар.

— Кхоана дургда шоена ук хьо, е тІехьагІа?

— Кхоана.

[illegible]

подвала чу вагІаш [illegible] де.

— Малия хьога из доавар дийцар?

— Из цо. ХІанз цунна [illegible] де йоагІа со.

ЙОВЛАКХ хьекха хьанжнья [illegible] дьаьна хьаьдар дІадьалкхар Мусас. Цхьа хІама ала веннавар из, бакъда цул хьалха яьлар хІахтта хьачуьнна Маликат.

— Амина бакъ я. Вай деша мелдах волаккхаш хиннав доьча хиннар е ший саг веккар. Цхьаккха йоІ рагьа хургьяцар ший сий доадаьча сагега маьре яха. Сий доар-и валарал халагІа ма дай Ахьмад санна бараша-м валарал соагІат хургдаш. Уйла е Эшац. Саг юззакккха еза Джабнаьгіаргара.

— Фу, дергла ишта дале, йолле йиша ИбрахІам воалавеш йола из дІахайта.

Бибера волча дІавохийтаргва вай из дІахайта.

Маликат дІадхар. Дац йоІн йистхулаш дацар. ЮьртІа кІала ший дІабаькккхача кога саготдеш кулг хьекхаш уллача дахна кІалтІолла біара а хьежаш кІеж хьабоесташ, тІаккха юха юьцаш латтар Амина.

Юхьера а йистхилар Амина.

— ДагадоагІий хьона, воІ валар са тІем тІа са когаметта дІаотта, Іайха аьнна.

— ХІаьта, — аьлар Мусас децьааьнна.

— Из воІ вьІ мара тьа вецаре ишта дувшаргдарий Іа ца?

— Кхьча тайпара хила йиш яй из? Дьаье лорвар хІарале декхар деций?

ДІатІа а ихха Аминас хьега дІадезар вІамкхадилло цхьа къолат.

— Фуй ер?

— Іодеша.

Хьа е вийлла деша воладелар [illegible]

[illegible]

— Хіаа, хІаа, — йоалар Мусас біаргаш хьа ца локкаш, — хьо бакъ я, хІаьта а ишта шІаьхха доландаь... ше де мара мича деса.

Эрсий меттлера дийххир
Ахмат Эдиев.

Атома замалахьа а цхьаболча нахъа уйла тІаува Іалара томашийнача ядзо. Английски Ист-Грин-стед ахача города улицашка кхет-каста біарегаго [illegible] трактора ер хоиз.

ХІаьта цу тайпара лелара сакъер-[illegible] дуккаагІа из зоих бола машни хьаьча дьаьна а воІа худ из хала а да.

АП—ТАСС-а сурт.

ГО БАЬЧА ЛЕНИНГРАДЕ ХИННА

КАБИНЕТА чу сатийна я, дІа-дьа еттача чотий бурилгаша цу тоташ из хьерІача. Укх новгъа дац укх чу багІарашта: Ієнна, уйла еррига а цифраша я. ТІалат хила йиш яц.

Къаьста бехктохкане ба дІа хера йисте ваІача кІай корта болчун бар: массанел а воккхагІа из. Вала-ваьнича кунгахьа дІахкувдаду кальхташ, из хевр хоатт. Вокхо ше мукъа воке а шкь боагаш ший новкъестал вынчуш, дехарболлам жон лу, е каьхата тІа теще есе цифра беаага а йийя хІа дІалу, «укхаза хьанааь!» — аьле.

Бовсаш ба предприяте, организаше корттерча бухгалтера хьалхашка латта бехктохкам. Сабар, дастаж болаш, кхьчахьа уйла болаш хиле вена ца болх бу сат. Ишта ва 48 шу дьаьна Наьсарерча райпо общественна корттера бухгалтер Дидигов ТІахІир.

Нагахь санна ишта хацал хьалха кІай хІама бешаб хьа корте, хьаьна шийта хаьттича: «Дукхахь бехе яр оас хале я», — оал.

Тайн-тайнара худ сага вахареда халошш. ТІахІира кошар Ленинграда го баьча хана хиниар я.

...1940 шера Советски Эскаре вахар ТІахІир. ЗІанига сан вар из цу хана. Кареле яр из хинна часть.

1941 шера 22 июне хинна Іуйре дагара ялац ТІахІира. Къаьста хоза, сатийн са дІаден еаяр из. ХІаьта а Іалаве дукха хьийсташ [illegible]

ЩІаьхха хиллар деррига а. Хьагул а бер ухзара хоаи бар царга. Шийна вовкъа кийсеслна кортаж, городаш йоагаш, бераш, истий бабаш Іаьржачу шІурана. Ипой лоарам къайлх йоахаш боагІар фашисташ вай мохка.

Цул тІехьагІа шийна еалинача Карелех къаста хийхи ТІахІира. Хала хьаль бар да бахр. Вьборг. ЩІахо хала йиш яц, аьнна хьаьх бера: фашисташа дІалаьцай. Кхеташ тІайтуайр Ленинграда. Из хІана йита йиш йолаш дацар.

Къоанахчах доллча Ленинградашта новкъостах де вахар ТІахІир.

Новгорода аьтта оагІора гІолла дІа а баха Ленинграда гаьна йоацаш дІача Гатчина Пушкинон ахача юрташта йистте сецар ераш. ДІахо баха ниъ бацар. Цу юрташкара а хьахоар девзол деьарча къаман гІар. ДІалаьцаар уж.

Ленинграда доавув чІоагІдара лаархІамо моттиг яр из. Йизача кхаь деня кхаь буси па сецаш тІем хилар цу юртаншка. Аравала тигацар моастагІче. Мичахьара йоагІа из хааш Іаьржа къайташ санна сихале къайлайбаккдар жІаргаш доахача самолеташа. ДІа-хьа дотта пхьорч, ракеташ, Іочуетта бомбаш, кІура дала. — из дар укхаза цу хана лаьтта сурт.

ЩІаьхха шийна фуд ца довш вежар ТІахІир. Кертах Іоухха цІий біаргашка ошар дота а душ. Дукха ндар сакхетав чу воацаш. ТІехьагІа мара хоадаланзар чухача бомбай гаргаша когашта ду лазар а...

Хала дений яр. Дагадаьлзар ТІахІира ше моастагІчоа дукха етта лоавоа хана де лаьрхІар. къоачашде па хІийнешта. Хапал хьалха сецар цун автомат. ТІехьашка бола беймар вайбарай. ТІахІир госпитале Іоввжар хала чоанаш а хиина. Горад арахьара хІаша хьатІала йиш йоацаш йисарах коетгІача тайпара харба де йиш йоацаш бисар ТІахІир а из санна хала бараш а, Ленинградера дІа а бига горад Горьлена гаьна йоацаш уллача цхьан къоначашотенга бигар уж. Кхо бутт боьжар ТІахІир цу госпитале. ХІалла а тиенннашул тІехьагІа тІом тІа вахийта йиш йолаш вацар. Бакъда, ТІахІир ханъа ца лоацаш Іанар Ленинград къахача моастагІчох мукъайоаккхача. Эскаре хьауха къона салтий автомат ета Іомабеш хилар из.

1943-шера январь бетта Ленинграда дехал котдаьлар. Воахбар вай тІемахошь фашистахи бель «бовца» га.

[illegible] ТІахІира [illegible] Кареле волча хана дена хоза ди. ХІанз а дьежаш ба из сийрда мелх вай Даьхен тІе.

...Шортта чотий бурилгаш віашкетташ вагІа хІана корта кІайбенна ТІахІир ший кабинете. Вокха кхаь хуа цунна шой общеинта халани тІехьдоачашийча.

Тахан ше вешш хилча Даьхен доавув лоралеш латтача шийн воІа Іалаудина юхе дІаоттеш [illegible] ТІахІир. БІайбеннанале а тІемье яь чоанаш йийраза дукха ха я, лаь бешаб хьаьналча хоадча тахан арча вахаре.

[illegible]

БАКЪДОЛЧУН БУСТАМ

«ГУЧА МА ЯККХАЛАХЬ СА КЪАЙЛЕ»

ЯХАЧА СПЕКТАКЛАХ ЙОЛА ЗАМЕТКАШ

[illegible] хкйича толий заллаш, комбиларий ломказаш, доарахой узамаш па холе а. цу тІа чаротдьа е доарІала бувлар гІойм ба.

— Из хоиаш ль а хьаькхийз а яр Наташа Логвинчин. цІбакъла, из дийна а ахье фуйеча дьача городе ваххш а хинна мияра. Наташа цу гроде йода дана а лехь, ше хала хьякта бельхан цайна ханд баккан бакьоа доаш цунка. Іоттар е а шийна из гоама хкыро цуега дІаяла а. Дахеш лелаш цунна маьсла ваь Федор Коваленко — дуь таймав шин бозом цуна цхьан долог гІталаш довш новкъостий. Церех цхьаннена а лаьаро цунна шей да дІавоевийта, хІала аьлча из вочахьал тІа ва — когаш кулгаш а доацаш тІема инвалидий военни госпитале уа. хІаьта ишта хала намоташ волча сага тІаккхаьчача цунна чІоагІа безаме бала тарлора.

Иишта я украински драматурга Собко Вадима аньльча кердача пьеса сюжет.

[illegible]

[illegible] персонажи [illegible] Наташкина новкъостал де.

Кхечанька Іаьлалах масалдолла хІамах зашш, аьсала, мутІаьъа а Л. А. Лысовас воль ломзесш йоля Марьа Власовна. Кхьеттел ю маьрага деча кІомоча кхамаль [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] АБАДИЕВ, театровед.

Сурт тІа: [illegible]

Н. [illegible] сурт.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грозни, юкъ-юкъе тІера а ювлаш, моркаш хургья, лоадама йоачаш хургьяц, цхьайолча моттигашка дохк хургда, ма буллаьргба, малхбоалехьара цкъаза дьегІа, тІаккха гІовххьа мух хьекхаргба, 0 градусагара 5 градусага кхоачаш шелал хургья.

28-чен 29-чен январе, юкъ-юкъе тІера а ювлаш, моркаш хургья, цхьайолча моттигашка йоачаш хургья, къулба малхбоалехьара гІовххьа мух хьекхаргба, температура бийсанца 5—10 градус шелали дийнахьа 2 градус йІоехалгара 2 градус шелалга кхоачаш хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам. 3-38-11; бехктоххама секретара—3-34-35; партийни дахарех, культурах, промышленностех отделий—3-42-40; юртабоахамех письмийн отделий — 3-42-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-35; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект 7/84.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05018. Заказ № 411.